

Plymouth, Pa., 8 Grūdžio.

Tautos, apie kurias ne taip daug metų atgal niekas nežinojo ir apie jų buvimą nemislyjo, šiandien jau pakilo ar keliasi iš tautiško snudurio ir gyvūti pradeda. Czekai, Bulgarai, Serbai, Armenai ir daugelis kitų tautų rodo visam svietui kad jau gyvūja ir savo darbų vaisiais pasidžiauge. Nors tarpsaviskam gyvenime ir atsitinka nesutikimai, bet patikus abelnam reikalui visą tautą siekenciam, stoja visi kaip vienas ir nesigaili ne tik darbo bet ir nū aukų ne atsisako. Ne viena iš prabundanczių tautų daugel yra silpnesnė už mus savo tautiškomis pajiegomis ir neturi taip garsingos praitės, o vienok šiandien pralenkė mus. Stebisi delto ir jų slogintojai ir dreba ant savo durtuvais parentos galybės, nes tie kurie pirmiau jiems vergavo ir lenkė galvas po kežnu prisaku šiandien pradeda su jais lygintis ir reikalauja teisybės.

O mes? Mes tauta gana didelė, su garbinga praitė, — o vienok snuduriūjam, kada kitos tautos darbūjasi ir paniekinę visą savo praitinę garbę praleidžiam didesnę dalį taip brangaus laiko ant tuszczių žodžių bei gincūse tarpsaviskam nesutikime. Jeigu tik tai vieno darbas arba pažiuros nesutinka su kito — nors nesykį ir patsai ne daug gudriau pasirodo — tūj tampa apkrautas naszta apszmeizų, o ne kartą net ir prakeikimą iszgirsta. Teisybė, be papeikimo negalima apsieiti, kadangi nū klaidų nė vienas ne yra liūsas ir darbūse savo tankei pasitaiko suklysti ir suklydimas tasai kartais tikrai yra vertas papeikimo. Bet kokio papeikimo? Ar tokio kas žin, koks šiandien tankiausia temyjamas mūsų spaudoja bei iš lupų girdimas? Rodos, kad ne. Kaip o sztai ir

62 num. „Saulės“ straipsnyje „Apie lietuviszką grammatiką“ raszėjas sumaiszė kritiką su savo ypatiszka neapkenta ant tulų ypatų, kurios kūm tai nepatinka raszėjui minėto straipsnio. Ar gi, isztikro, negalima buvo atskirti kritiką nū asabiszkumo, ir jei tokia ypatiszka neapkenta negalėjo but užmirszta, galima buvo suvis į atskirų raszymėlių ją sutraukti. Tūmet kritika but turėjus savo tikrą vertę, o dabar... ir garbė už tą darbą negal but pripazinta raszėjui. Kad mes su savo tokiais darbais nieko neatsieksime, tai jau isz laiko galima permatyt. Permatom ne tik mes, bet ir svietimi, ir jei vis taip ir ant toliau elgsimės tai pereis ir dar keli metai, o mūsų „iszgainingi“ darbai taps mūsų nesutikimu užsloginti ir pasiliks vien tik tuszcziūse žodžiūse.

Nedraugas mūsų matydamas tada, kad mes nieko neatsiekeme ir vis taip silpni ant dvasios ir kuno, panaudos dar smarkesnius spastus ir taip apsiaus mus, kad pagaliaus karcziai nusijūks: jau jų nėra, jie niekad ne gyvavo!

Delto turime pirmiau iszsižadėti to prapūlingo įproczio: niekinti be jokio reikalo savo brolių, ir jei užsiimam kritika darbų tai nurodyti faktais apsirikimus, o ne ypatiszka neapkenta pasinaudoti. Reikia taip gi kožnam prisidėti jei ne rasztu tai aukomis pirmųjų abelno reikalo, tūmet tikrai galima bus tikėtis pasisekimo mūsų darbūse. Juk matome, kad ir kitos tautos ne turinczios vieszpataujanczios savo sylos paczios kiek galint aukauja patikus kokiam tautišzkui reikalui ir aukos tos nenuveina per niek. Delko gi mes negalim taip padaryt? Prisimines apie szitą turiu užimti keles eilutes del pasargos. Kalbedamas apie aukas suvis ne mislyjau kad jos but panaudotos ant įtaisymo lazdu su

kuriomis mes eitume priesz armotas! Nū aukų mes neturime atsisakyti apszvietimo reikalūse. Ne seksime mes lenkus, kurie su ginkliszka galybe nori iszgelbėti savo tėvynę. Mokslas ir tik tai jis viens tur galybę visame. Delto gi apie mokslą ir turime rūpintis isz paskutinosios.

Kūpos dr. „T. M.“ bus ant tiek malonios pasirupinti įsitaisyt knigas ir kad įplaukemi ir iszdūdami pinigai butu teisingai užraszyti.

Isz Lietuvos.

Isz Suvalkų rėdybos.

Atvaziavus į kokį nors pavieto miestelį labai retai atsitinka kad ne užeisi ar ne matysi žandarą. Buk anksti ar vėlai, o jų ne vienas tai kitas vis durinėja tai po gatves (ulyczias) tai po karczemas. Taip visur beūstydami užsipūla ne retai ant tokio niekingo žmogaus, apie kurį pasidarę sav daug tyrinėjimo ir raszymo, pasilieka paskui už paikus. Vienam pavieto miestelyje vyresnis žandaras, užėjęs į kokią ten karczemą, rado bemiegantį girtą jūdai apsirengusi keleivį. O kad miegantis keleivis buvo nepaprastas sermėgius ir žandarui pasirodė kaip paojinga ypata, žandarui parupo dazi-noti, kas per viens butu, taip ramei karczemoje ant sūlo mieganti žmogysta. Prikeltas isz miego keleivis kalbėjo tik tai prancuziszkai ir vokiszkai, ir kaip nenorom per karczeminką zyda ruscziai pasakė kad jisai yra isz Paryziaus anarkistas. Apie Paryzių mūsų žandaras buvo daug girdėjęs, bet kaip caro tarnui pridera apsieiti su anarkistu, to tikrai nežinojo, nes jam pirmą kartą taip buvo atsiėją. Niekam nieko nesakęs, žandaras pasiskubino pas savo virszinjką pasiklausti, kurio ant nelaimės turėjo da pora valan-

dų laukti iki isz kur parėjo. Virszinjkas iszdėjęs savo pavaldinį paprastai neliteratiszkais žodžiais už nesusipratimą, liepė ant tų pėdų anarkistą jieszkoti ir jam pristatyti. Tik tai po ilgam jieszkojimui vyresnis žandaras su savo dviem kitais draugais rado minėtą anarkistą, užkaboryje esanczioje karczemoje, taipgi girtą ant aslos begulintį. Ir taip girtą anarkistą pristatė pas virszinjką. O kad jau buvo vėlu davė jam nakvynę idant iszsipagiriotu ir galėtu stoti priesz virszinjką ant isztyrinėjimo. Ant rytojaus isz paso pasirodė kad vadinantis savę anarkistu keleivis yra isz to pat pavieczio, o tik tolymo gmino, visaip mokantis kalbėti kalvis, kuris atvyko į pavieto miestą jieszkodamas darbo. Užklaustas virszinjko, kodėl vakar vadino savę anarkistu, kalvis teisinosi, kad girtas budamas tycziomis taip kalbėjo, idant jį paimtu ir dātu jam nakvynę. Bet virszinjkas abejodamas apie teisingumą paso ir apie jo kalbą pasamdė vežimą, ir liepė dviem žandaram veztis kalvį į vietą jo buvimo, idant ant vietos persitiktintų apie jo ypatą. Taip paliepęs žandarų virszinjkas nuėjo pas savo draugą pavieczio virszinjką. Czia jiedviem pasiteiravus, žandarų virszinjkui pasirodė kad tokis jo paties paliepimas negeras: o gal jeigu tas kalvis tikras anarkistas su padirbtu pasu, gali bevaziūjant pabėgti, tai butu jam didelė beda. Viską metęs, patsai sėda į kitą vežimą idant iszvaziavusius kalvį ir žandarus sugražinti. Taip iszvaziavęs žandarus vijo kokia 19 verstų ir minėtą kalvį sugražinęs pas savę, laikė ir maitino tolaik iki žandarai vieni nuvaziavo į vietą gyvenimo kalvio ir isztyrė, kad tai tikrai visiems tenai zinomas kalvis girtūklis niekam nepaojingas žmogus. Taip suim-

tas nū zandarų kalvis palaikytas keletą dienų buvo paleistas ant visų keturių pusių. Tokių atsitikimų pas zandarus yra gana daug. Tai-gi kaip papūla koksai girtūklis pats neturintis tokiu tankiausia greit apsidžiaugia ir paleidžia, bet patekus geram žmogui daug turi ansai nū jo nukentėti.

— Daugumui gal rodosi, kad tapti ant Lietuvos žemskiu yra labai lengvas daiktas. Reikia buti tiktai tarnavusiam kariūnėnėi, o pasipraszius gauti nū paviečio žemskių virszinjo drapaną ir szoblę arba kaip paprastai žmonės vadina branktą ir jau žemskis. Teisybė, drapaną ir branktą greit gauna, bet isz pradzių tarnysta žemskio nelengva. Pirmausia naujai įstojusius į žemskius virszinjkas pristato prie szėrymo savo kiaulių ir karvių. Taip szitoje nesmagioje tarnystoje naujieji įstojusieji lavinasi kokį mėnesį arba ir daugiau iki jų vietą užima kiti naujai įstojusieji. Paskui stoja prie kirtimo malčių ir kurinimo peczių, kaip virszinjo bute taip ir valdzios paviečio ruimūse. Žinoma, szitaip pildo privatiszką tarnystą virszinjo ne nūlat, naujai įstojusius retkarčiais atmaino senesniejie. Taip mažinę iszdavimą savo virszinjo ant savo privatiszkų reikalų naujai įstojusieji gauna paskui paėliui stovėt prie durių virszinjo: padavinėt ir nuiminėt plosezius atsilankančių pas virszinjką visokių sveczių arba urėdnijkų. Taip gerai pildant szitais tartystas kū toliaus tū labjau žemskis tolinasi nū virszinjo akių. Gauna toliaus prižiurinėti szvarumą karczemų, kiemų ir kitų vietų, už ką pusėtinai prisipila į kosere nū zydelių degtinės. Prižiuri toliaus ant turgavietės idant zydai neparavinėtų nedanokusius sodų vaisius. Taip prižiurėdami pavalgo ir prisipildo kiesznius

pasirinkdami skanių vaisių isz zydu ragazių. Da geresnę tarnystą apturi tada, kaip virszinjkas teikesi perkelti isz miesto į kaimą. Czia jau visu kitokis gyvenimas. Kaip žinoma mus rėdyboja nevalia ukinjkams turėti jokių szaudomų įtaisų; o beveik pas kiekvieną ukinjką yra, tai kieszėninė tai medzioklinė szaudyklė, pagal tiesą žemskis gali nū kiekvieno neturinczio daleidimo ant laikymo szaudyklės, ją atimti, tai-gi ką perpirsztus ant to ziuri apturi nū ukinjkų už tai beveik visą užlaikymą. Yra dėl ukinjkų iszdūtų daug tiesų kas link naminės tvarkos kaip tai: kad szunes pas kiekvieną butų pririszti, kad szuliniai butų uždengti, kad kelei butų taisomi ir t. t., už apėjimą szitų tiesų žemskis nū ukinjkų taipgi daug naudos turi. O kur toliaus nū miestų ir žmonės tamsesni žemskis daugelyja atsitikimų užima vietą tiesdario. Patsai sudyja, patsai iszpildo nusprendimą. Tamsus žmonelės kas metas dūda žemskiu dūklę isz visokių ukiszškų javų. Vagis taipgi taikosi vogti kur netoli žemskis gyvena. Pagavus vagi, žmonės tankiausia daro savo sudą, arba tiesiog sakant musza iki ne ką gyvas lieka, o žemskis žinoma, jei tikt spēja pributi atima ir muszti nedūda. Už tai, žinoma, ir nū vangių paima geras dovanas. Taip abelnai imant gabus ir guvus žemskėi turi ant Lietuvos labai lengvą dūną, da jei gauna vietą kur toli nū miesto kur žmonės tamsus ir ne žino tiesų.

— Kū tolyn vis labyn valdzia slogina katalikizskus kunigus. Jei katras nori vaziūti į kitą parapiją turi iszsiimti pavelyjimą nū virszinjo. O atvaziavus į svetimą parapiją kokiam kunigui žemskėi tūjaus lenda klausinėdami paso. Yra gudrių kunijų kurie pava-

zinėja ir be pasų pasinaudodami isz žemskių tamsumo. Nesenei vaziūjant dviem kunigam per kokį ten miestelį žemskis užklausė pasų. Vienas kunjgas, katras turėjo pasą padavė žemskiu dēl perskaitymo, o kitas neturintis paso, užklaustas, tarė: „O kad mudu abudu ant vieno“ priraszyti. „Aa atleiskit“, tarė žemskis: „asz nespėjau perskaityti“. Žemskis tas mat nē gudiszškai skaityti nemokėjo. Dazinojas apie tai žemskių virszinjkas, kū ne su plėszė savo pavaldinį.

Simne kaip girdėti kovojasi už lietuviszką giedojimą. Miestelio lenkberniai nori, kaip iki sziol buvo, giedoti lenkiszškai, o visa parapija ir kunjgas nori perverst lietuviszkai. Regisi kad ir czia kaip ir miestelyje Lazdijų bus lietuvių virszus, nes lenkelių ne daug, o visa parapija lietuviai dzukai.

— 10 d. Lapkriczio atsitiko gaisras Suvalkūse; sudegė keletas murų; potam ugnis tapo apgesyta.

— 14 d. szio mėnesio atsitiko gaisras Senapilėje. Sudegė dviejų prekėjų zydu krautuvės druskos ir javų. Ugnis paėjo nū pakulų, kurios buvo sukrautos krautuvėja. Prasidėjo ir ziema, szalczio buvo jau į 8 laipsnius, sniego da niekur nematyti. Turgus ant javų biskį pakilęs: už rugius moka po 70 kap. už pudą ir mažiaus, daugiau reikalauja kviečių kurių prekė pakilo nū 70 kap. ant 90 ir iki rubliui už pudą.

Vardelis.

Isz Kitur.

Suvienytos Valstijos.

— New York, 30 Lapkr. Junta kubaniszka atlaikė laiszką nū jen. Garcijaus, kuriame tasai raszo apie užėmimą miesto Guaimaro aplinkinėje Camaguey per kubiecius. Kubiečiai pavarė į

vergus kapitoną, du poruczikus, du poporuczikus ir daugelį kitų vyresniųjų kaipo ir prastųjų. Visus apicierus paleido vienok ant valnybės, kada tie prisizadėjo niekad daugiau nekariauti priesz kubiecius.

Kubiečiai paėmė taipgi pinigų vertės \$21,000, szautuvų 200, szuvių 125,000 ir 500 durtuvų.

— Washington. 4 Grūdžio. Supervising inspektorius Jenarolas Dumont pranesza kad per visą szį metą nustojogyvatos ant laivų 221 žmogysta isz 600,000,000 vaziūtojų. Vienok szį metą mažiau atsitikimų tokių buvo ant 176 žmogystų, negu pereitą metą.

— Washington. 7 Grūdžio. Sziaudien tapo atidaryta pirma sessija 54 Congreso, su įneszimu Senato Stuboje bilos apie emigraciją.

7 d. Grūdžio prez. Clevelandas pratarė, kad Suv. Valst. ne tur kisztis kaip į kubiečių taip lygei ir armenų reikalą.

— Havanna. 2 Grūdžio. Vakar vakare kubiečiai apgulė miestą Guanobacoa provin. Havanna. Miestas tasai guli arti sostapilinio miesto s. Kubos Havannos. Miesto įgulė atmuszė kubiecius, vienok szie priesz paėjimą sudegino keletą namų.

— Paryzius. 27 Lapkr. Depeszos atlaikytos isz Antananarivos danesza, kad revoliucija, ant salos Madagaskaro platinasi su visu smarkumu.

— Konstantinopilė. 2 d. Grūdžio. Centralizskas komitetas turėjo susirinkimą vakar buveinėje angliszko ambasadoriaus Pilypo Currie dēl apkalbėjimo padėjimo ir mierių parėmimo siratų Turkijoje, kurių dabar skaitoma suvirsz 40,000.

Kas diena areštavoja daugybes nekaltų ypatų aptaremų platinime neapykantos tarp armenų. Alkis ir vargai didinasi Konstantinopileje kas diena.

— *Londonas.* 4 Grūdžio. Į „Daily Mail“ danesza depeša isz Konstantinopolės, kad 10,000 kurdų įpūle į provinciją Mamouret — Ul — Ariz, palikdami vietose apsilankymo kraują ir pelenus. Sudegino į trumpą laiką daugelį armeniszkų kaimų, kurių gyventojus užmūšė ar į vergus pavarė.

Dalis darbu.

— *Hamburgas.* Abi pusi, t. y. straikūjanti ir darbdaviai tvirtina, kad jų bus virszus. Vadai straiško rupinasi, idant pritraukti prie savo pusės visus darbinikus, kurie tiktai priguli prie portavo darbo. Noris straikūjanczių vietas užima pribuvanti nauji darbinikai ne unijonistai, vadai straiško vienok nenusimena. Jiems pasisekė patraukti po savo pusei daugelį darbinikiszkų unijų.

Kaip pranesza depeša isz Stokholmo (Szvedijoje) ir tenaitinė unija doko darbinikų atsisakė iszliodūti laivus pribuvusius isz Hamburgo, kurie tai laivai yra liodūti scabsais (neunijonistais). Ciesorius Wilhelmas iszdavė paliepiamą, idant butu jam perstatyta apie priežastis ir didumą straiško.

Dieną 30 Lapkriczio maszinistai ant laivų ir portavų laivelų pareikalavo nū kompanijos padidinimo mokesties, jeigu-gi jų noras lieka neiszpildytas; — pakele straiką. Apie vidurnaktį gavo atsakymą nū kompanijos, kad jų noras neiszpildomas, dėlto pakėlė straiką.

Grūdžio 1 d. pradėjo dalyti pagelbą straikūjantiem isz izdo kokis susirinko isz aukų. Suvirsz 7,000 darbinikų atlai-

kė pagelbą.

Grūdžio 2 d. atsibuvo mitingas straikūjanczių, ant kurio tapo nutarta priimti propoziciją szefo policijos, prezidento miesto Rodos ir pirmsėdžio Stubos prekybos, užsilaikanczių tame, kad reikalas nesutikime tarp darbinikų doko ir jų darbdavių butu iszrisztas keliu sudó, susidedanczio isz virszui paminėtų urėdinikų, vieno prakilnesnio darbdavio ir keturių darbinikų.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Pagal apgarsinimą „Susi.“ organo „Tėvynės“ jog nubaičius Seimą bus balius — teatras ir szokiai — ant naudos *Emigrantų namo*. Balius buvo, ir praėjo jau daugiau kaip pusantro mėnesio, ir neteko patirti dar ar daug pinigų susirinko ant *Emigrantų namo*? Rodos, juk tai yra privalumu tų ypatų, kurios tai užmanė, ir užbaigti.

P. Mikolainis.

— *Newark N. J.* Kūpa „Sus. L. A.“ laikė balių 25 d. Lapkriczio. Tas vakaras pradziugino daugelio szirdis. Labiause pradziugino kiekvieną E. Smilgevycziutė: ji iszėjus ant scenos deklamavojo lietuviszkas eiles. Ir kaip įturis eilių taip lygei ir meilus balsas jos kėlė kožno tėvyniszkus jausmtus. Butu malonu iszgirsti kožnam mieste tokius balsus, nės tai sugraudina nors ir kiečiausia širdį.

Garbė tokiems tėvams, kurie mokina savo vaikus lietuviszškai. *Tenbuvis.*

— *Philadelphia, Pa.* Ant pereito mitingo buvo toks klėgėsis, kad keiscziau nei žydai neiszdaro dienoje „nusipurty-mo“ nū nūdėmių. Mazai te-reikėjo ir iki kraujo pralieji-mo. Laimė tiktai, kad polilijos stacija arti; — tas ne vie-na pabaugino ir dėlto, turbut,

be kraujaliejingų musztynių apsiėjo.

□ Vargas, didelis vargas, kad tiek daug yra dar žmonių nenorinczių susiprasti.

Drebantis.

— *Brooklyn.* 23 d. Lapkriczio lenkiszka giesminikų draugystė isztaisė koncertą, ant kurio užprasžė isz New Yorko ir apielinkės, lenkiszkas giesminikų dr., vieną slovą, vieną vokiszką ir lietuviszką Mildos gies. dr. isz New Yorko. Koncertas nusidavė labai puikei. Slovakai, vokiecziai ir trys draugystės lenkų iszpildė savo dainas gana gerai, paskutinėms dviems nusidavė vidutiniszkai; lietuvių Mildos gies. dr. apturėjo pirmą prizą, nės kaip tik spējo nubaigti, pakilo ant salės didelis rankų plojimas su szauksmu: „Litvini! Litvini!“ Nors ant koncerto ne atsieina antrusyk iszstot bet tūm syk nebuvo galima kitaip padaryt, ir reikėjo Mildos gies. draug. antru syk pasirodyt ant scenos, kadan-gi ránkų plojimas ir szauksmas be perstojimo traukės; pasirodzius antru syk lietuviszkom chorui ant scenos pasidarė taip tyku, kad net musės skraidymas buvo girdėt, — per tai dainos dar puikias nusidavė. Po dainų tarp susirinkusių buvo girdėt tik vien pagyrimai lietuviszkų dainų. Vienas isz susirinkusių sztai kaip atsiliepė: „wszak nie darmo p. Kraszewski opisuje, gdy litewskie lasy brzmiąły przeslicznemi spiewami, na całym swiecie, wszy-ci ksiązeta i królowie jechały podsłuchiwać“ — „Jog ne veltu p. Kraszauckas apraszo, kad Lietuvos miszškai skambėjo puikiausiomis dainoms ant viso svieto, visi kunigaikszcziai ir karaliai važiūdavo pasiklausyt“. Tas jau ne pirmą syk nusidavė prie žaistų lenkus pervirszt, o toliaus gal suvisai jūs paliksim užpaka-

lyje; tiktai mus biskį kliudo, apsznekėjimas, kurs paeina tik isz pusės tamsunų, net ir kunjgams sunku nubovyt tūs. Kartais norėtu prakilnesni vyrai ką nors iszmislyt geresnio dėl pasilinksminimo: Teatrą perstatyt, padainūt, ir t. t., bet tūjaus iszgirsta: „tai vis bedievių darbai“. Tankei tro-pijasi girdėt po salionus, arba taip susirinkime, kaip pusėtinai raugalo prisriaube, kalbas apie statymą bažnyczzių ir stato iki toliai, kol patys ne sugriuna. Pagal tokias kalbas galima teisingai spręsti ir apie visas jų mislis bei darbus. Toki daug trukdo prakilnesniem vyram užmanyme kokio naudingesnio darbo. Daug nukentėjo ir Mildos giesminikų dr. visokių apszmeizų už tai, kad nesimokino bažnytinų giesmių. Ar tai teisingai? Mes matom, kad visos tautos turi po daug giesminikų dr. bet nėviena draugystė neeina į bažnyczzią giedot; tas dalykas prigul nū vargamistros, o ne nū draugysczzių.

Paskutiniame laike New Yorke, Brooklyne ir apielinkėj' per perstatymus teatrų, dainų ir sziaip pasilinksmini-mų, daug patraukė lietuvių nū susilenkėjimo ir ne vieną pabudino isz tautiszko miego. Daug girdėt sznekant: „kam mą eit ant lenkų žabovų, kad mus daug grazesnės ir prie szirdies artesnės“. Reikia tikėtis, kad ir gūdotini delegatai XI Seimo ne papeiks vaiszinimą žaistom, nors per vėlai centraliszkas komitetas davė zinią apie tai. Bet ir tūmet taip-gi ne apsiėjo be apkalbėjimo tų vyrų, kurie storojosi ko puikiasia priimt svezcius; o taip-gi parodyt kitiems judėjimą Brooklyno lietuvių.

Zinoma, garbės keles arszkėczziutas, per tai nepaisydami ant nieko dirbkim dėl tų, kurie mus sziaudien iszmislioja, nės jie nežino ką daro; gal už trumpo laiko susipras ir pa-

liks broliais kaip tai pridėra but.

J. G.

— *Brooklyn, N. Y.* Suprasdami naudingumą clubų, mes sutarėm sutverti tokį savo mieste, ir dabar galime pasi-girti prieš savo tautiečius, jog clubas po vardu „The Lithuanian Club of Brooklyn“ jau gyvūja. Nors iš pradžių ne daug dar turime sąnarių, vienok tikimės jog ir kiti mus miesto lietuviai, suprasdami vertę Clubo, neužsimirs prieš mus prisidėti.

Ant pirmo susirinkimo nutarėm uždėti lietuviską knygyną ir parsikviesti visus lietuviskus laikrasčius, apart tiktai „Saulės“ ir „Kardo“.

Varde visų sąnarių raszausi

P. M. Abraitis.

— *Minersville, Pa.* Lapkričio 29 d. netoli nū Minersvilles pas tulą lietuvių buvo krikštynos. Kaip ant tokių baliukų lietuviai pratę yra pāsilinksmyt degtine, taip ir tūmet be gėrymo ne apsieita. Kiek reik gert dar daugumas nesusipranta ir per tai tankei gana gerai pasigere. Nū girta nēr kę daug gero sulaukti; — taip ir ant minėto baliuko atsitiko: pasigėrę pradėjo pesztis ir ne tikt kumszczios buvo sunaudotos, bet net ir kirvei buvo darbe. Vieną lietuvių taip suzeidė, kad tasai nei į žmogų ne buvo panaszus.

Tai vis vaisiai neiszmintingo pasilinksminimo.

J. Minersvilietis.

— *Krakow, Wisconsin.* Mes, lietuviai, apsigyvenę czion ant farmų, užsidėjom lietuviską parapiją ir rengemės statyti bažnyčią.

Skaitlius szejmyņų czion apsigyvenusių lietuvių sieke iki 32. Rengdamiesi statyti bažnyčią, norėtumėm susilaukti ir lietuvisko kunigo, nės tūmet darbas but pasekmingesnis.

Todėl, kuris iš lietuviskų kunigų norėtu pributi pas mus ir prisidėti prie mūsų taip verto darbo, teiksis atsisaukti ant žemiau padėto adreso:

Mr. Juzas Padkamaris
Krakow P. O.
Shawano Co. Wis.

Kas girdeti Lietuvoje.

Su žiponais, gražiaus motinėle,
Sze lauk pilkoji sermėgėle...
Gražesnė szilkų brangi skepetėle,
Sze lauk linuczių sznuraukėle...
Kę mylėjo, kām gėrėjos senelei,
Iszguisime lauk mes povalei...

Atvaževę Amerikon mūsų lietuviai ir lietuvaitys tampa uzimti per mus daugumu klauzinėjimų, kokia dabar ten esti neszanija ir t. t.

Žmogui norinciam leistis toliaus nūmonėsna, ateiviai sziađdienykszti savo apsakinėjimais uždūda nemaž svarbių mislių.

Jie sako, ypatingai suvalkiniai, kad vaikinai kaimiečiai vieton sermėgų neszioja žiponus kailiais pamusztus laike žiemos ir labai retai eina bažnyczion apsilvikią sermėgom. Žiponas toksai kasztūjas nū 15 iki 18 rublių. Vasaros laike taip gi neszioja puikiais žiponais, o lengvais lininiais tai labai retai kas. Žiponai pigiejie yra madoje neszioti ir namieje.

Merginos anaipol nenori neszioti nē jokių apvalkalų namų darbo, bet viskas esti pirakta; labjausiai skepetos szilkinės. Sermėgėlių pilkų vietą užėmė kortiniai žiponai. Moters nūmetą anaipol nenesziuja, bet lygiai klastosi skepe taitėmis szilkinėmis kaip kad ir merginos. Tėvai, kurie turi nemaž dukterų, gailiai tokius laikus apraudoja, nės dėliai parėdų turi lipi į skolas, o kur pasogos? Pasogos truputį susisiaurino, bet mažai; mokestys nesurokūjamos, o javai pigus, ir iš kur reikia ant tų brangių parėdų imti pinigų? Szejmyna samdomoji

(darbinjikai) brangus, ir neperdaug yra, nės daugumas leidziasi Amerikon. Ko gali susilaukti Lietuva?

Pažystamas Trupinėlio.

Temyk in lietuystę.

Tamsus miglotiniai, driuboję savo sienomis ant mūsų lietuystės, pradėd buti skysteniais, nės mūsų prigimtoji lietuviska pajiega, statydama keterą, pradėda prasimuszti ir siektis nors iš griuvėsių prie spindulio tautiszkos teisybės bei liūsybės. Mus tautai iszrauta beveik iš szaknų liūsybė, tikt kę pasiliko ant pat szirdies dugno gyvybė kraujo, kurs tolygiais persekiojimais užgautas, tankiai sulaiko tėvynainio ger-mislijanczio jausmą. Iš karčių jausmų, iš liudnų ir miglotų gilmių, verždamosi dvase mūsų tautiečių, gimdo skaisczią auksinią Venerą; judin varpinjikai varpę gausti; Balsas szauke darban; kyl saulė spinduliūta; Garsų antbalsiai pasiek girdėjimą; Vienybė vienyje tautiečius; Apszieta skrieja; Ukinjks mokin geriaus ukinjks gapadoriant; Kardas kert; Darbinjks rodo darbinjku nelaimę; Tėvynė ragin prie tautiszka katalikiszko vienyjimosi... Su užtekėjimu skaisczios auksinės Veneros sukru-to lietuystė!

Pagelbinjiskų draugysczijų, ypatingai Amerikoje, yra jau be skaitliaus. Nors tos yra neatbutinai reikalingos, bet kas link grynai tautiszko ir visūmėniszka labdaringo jų nuveikimo, tai vargas kę matyti.

Dėlei visūmėniszko labdaringumo, tai reta draugystė ten kę rupinas, apart kelių d. „Susivienyjimas L. A.“ nors tai esti grazi įrėdnė, bet tenai priguli daugumas greicziaus dėlei posmertinės naudos; to-dėl ir bile koks labdaringumas nėra taip lengvai įkunyjamas.

Kę gi daryti, bet lietuystė pradėd savo nuvergtą krutinę statyti, ir szaltus miglotinų tirsztus szeszėlius blaszkyti.

Linksma matyti darbus Žemaitiszka Lietuviszkos labdaringos draugystės Maskolijos mieste Petropilėje, arba draugystes lietuviszkas Vokietijos; jaunūmenės draugystėles Lietuvoje, ir su tūmi, rodos maloningai pirsztu moja visus prie tautiszko darbo, ir viens kitam padavimo deszinės rąkos.

Mūsų tėvynėje Lietuvoje nors tarp riaumojanczių ir rustingų kaip debesų su perkunijomis kalėjimiszkų sienų rasdamiesi broliai, su drąsumu ir da aiszkėsniu veido links-mumu, jūkias žvelgdami ant prispaudėjų už meilę liūsybės ir tėvyniszkumo. Taip tai dėstantis, sziađdien mūsų sene-lė lietuystė, kas syk didesniūse skrituliūse perskrieja spigliūtus takus, padorindama savo tautystę ir suteikdama spartesnią drąsą dvasėje. Dvasėje lietuystės grynos pasinėrusių, teisybė, neperdaug turime, bet tiejie pažadina ir atsispyrusius prie mus senutės pamylėjimo.

Tėmyjant kur nekur į mus tulų lietuvių atgaleivystę, reikia mislyti, kad ji iszsižiur lyg užtvenkimas upės vandeniū grumencziusi prieszakyn; bet iš palengvo vis gi pradėda at-sivalnyti nū žiaurumų dėl lietuystės pasidirbėjimo, mokinasi pats pažiti savę, ir liektis tikrais tėvynainiais, pramuszdami rodos ledus sulaikytus.

Mylėkime mes tikt pažvelgti į lietuvių krutėjimą, tai matysime, kad nū 1883 m. iki sziađdien, gerokas žingsnis darbų ant lietuviszkos dirvos atliktas.

Vieni žiur į nenūalsį dirban-czių atsipykę, ir tartum kaip iš lopszelio kudikiai neapczitūpia repliodami, kas tai yra savoji motina tauta; kiti gi, neresi su atviroms kruti-

nėms iš po debesiuoto apylėbio maskolizkos barbarystės ir lenktynėn eidami skubin prie lietuvių; bet ką galime sakyti tiems, kurie tik pasityčioja iš mūsų truso ir sakosi, kad esą mokytais vyrais? Mokslas tokių yra užkavotas, o mirdams niekam neperdūs, nės negali.

Intelligentai Lietuvos deszimtimis ir szimtais apdengia „Varpą“ Prūsijose vien tik dėl lietuvių labo. Petropilės lietuviškai Žemaitiszka Labdaranga draugystė kaip puikiai rūšiasi pelno iš to nesitikėdami, kur net ir moters priguli. O kiek mes esam paaugavę? Pažiūrėkime ake savo į Petropiliszkę tai matysime „Vienybės, numerį 46, ne szimtus lietuvių ten prigulinczius, bet tik kelias deszimtis; bet jų sietynas malonus, o darbas dą malonesnis. Tegul gyvūja Petropilės draugystė, tegul gyvūja Paryžiaus „Zelmū“; tegul gyvūja jaunosios dr. mūsų tėvynėje ir Vokietijoje; tegul gi gyvūja ir tas mažas burelis lietuvių atjaučiančiųjų tėvyniszumą Austrijos szalyje; tegul gyvūja ir Amerikos visos draugystės ant labo lietuvių veikiančios. Bet gyvūti visi užmanymai negali vien tik žodžiais pasidžiaugent arba isztariant, ale turime prieg tam darbūtis karzygizskoms krutinėmis, pridedant savo pajėgas, ar tai prie Tėvynės Mylėtojų draugystės. Randasi tautiečių kurie szaltūju slėgiu malonėtų slogiti naują draugystę, bet tame geriaus kad darytų sav klausymą, ar kenkenti kam toji draugystė? Teisybė, kad įstatymai T. M. dr. nesusitaiko su „Susivienijimo“, nės priima kozną lietuvių labdarinę lietuvių, ir tūmi nieko blogo nedaro dėl „Susivienijimo“, ir nėra ką apie tai atkartoti nės ne kartą buvo jau minėta.

Jeib mes, Amerikos lietu-

viai, nieko nepasidirbėtumėme ant tautiszkos dirvos, ir liktumėsi tautiszkoje prazutyje, tai jūktusi iš mus netikumo ir tie akmens stovintieji ant kapų lietuvių, arba akmens esantieji kampūse lietuviszkųjų bažnyčių, su grynais lietuviszkais paraszais; o greičiausiai kaltintų mūsų netikumą ateitėje svietais, ir tikrais liudintojais butų virsz minėti akmens.

Tegul plevėsūja (szvytrūja) lietuvių papartis ant szirdies mūsų tautiečių ir plakaliesna meilės tautiszkos mūmisi iki grabui. Su labomis dienomis

Pažystamas Trupinėlio.

Atsiliepinimas.

„Vienybės“ 48 p. J. Liudis nurodo mą, kad asz esmi užsimanęs iš szaszlavų skanią ir soczią lietuviszką dūną daryti ir tūmi nauju užmanymu „Vienybė“ pūszti. — Su dūna galima tik tai pasisotinti, ale kad pasipūszti, tai naujiena. — Man yra labai miela, kad p. Liudis teikėsi iszreikszi savo nūmonę kas link „perzvalgos“. Pilnai sutinku su p. L., jogiai paimtos zinios iš kitų laikraszečių yra didei nelemtos ir yra tikras moralizskas mészlynas. Asz apie tai mésziau pradėdams pirmąją perzvalgą raszyti. Asz taip tą klausymą iszriszau; kad mes patys turime savo mészlynus mészti ir neisileisti svetimųjų. Pats p. L. pripazįsta, kad apart zinių paimtų iš „Lietuvos“ kitos niekam nevertos. Pats p. Liudis mato jau iš „perzvalgos“ kad mūsų laikraszečiai yra *doriszki bankrutai*, ir jūs kratydams nors kas zin kaip, nieko geresnio negalima iszkratyti, kaip 46 num. „Vienybės“ yra. Matyti, kad anot Tamstos „marmalienė“, pėkuriems didei ne patikusi yra, ir daugiau jie neiszmano pasakyti, kaip tik tai szaszlavų dū-

na. Dėlto reikia czystai namą laikyti, kad kūmaziausiai, o mieliaus, visai nei jokių szaszlavų nebutų, tai ir szaszlavinės dūnos nebus. Szaszlavos stanbiausios yra iš „Garso“, „Kardo“ ir „Saulės“, ir iš jų nieko geresnio nebuvo galima iszkratyti, dėlto asz ir rodyjau „Garsui“ eiti pagelbon „Rytui“ priesz „Kardą“, ir butų buvę daug geriaus, kad „Garsas“ butų gincizijasis su „Kardu“ apie butybę Dievo, kurią „Kardas“ nepripazįsta, vietoje „padėjimas Plymouth'o parapijos“ ir kitų visai be pamato rasztpalaikių *extra* priesz „Vienybę“ ir „T. M. Dr.“ P. Liudis sako, kad asz, kaip zydas su rusku ezinovniku taisydami tiltą, visas geras dalis iszmeta, dėdami silpnais, o kitas pataszo, paobliūja, pakapoja, ir nežine kuris polis senas ir naujas. Juk d. L. pats pripazįsta kad iš „Lietuvos“ yra visi geri poliai; tai gi kodėl kitūse laikraszečiuose negalima jų užtikti? P. L. nurodo, kad asz tik supuvusius ėmiau; tai tiesa, sveikesnių neradau, o supuvusius ilgiaus visai juk negalima laikyti. P. L. sako, jeigu mūsų liet. laikraszečiai toki bankrutai, tai neužsimokėtu jūs visai skaityti. Asz ale sakau antraip, reikia, ir dar su atyda. Jeigu kun. Lietuvnikas butų skaitęs „Kardą“ tai tikrai nebutų reikėję jam atsiliepti „Vienybės“ 47 num., butų galėjęs tą padaryti tūjau po pasirodymo tos korespondencijos „Karde“, ir nebutų tas szaszlavynas į „perzvalgą“ parėjęs. Juk mą pacziam yra gana negerai tokius szaszlavynus kratyti, vietoje jų iszszirdies linkiu kad galėcziau vis sveikus ir drutus polius atrasti kiekviename laikraszečiuje. Asz nedėlto užsiemiau raszyti „perzvalgą“ idant mano rasztas butų patalpintas laikraszečiuje ir galėcziau girtis „esu rasztiniku – korespondentu“; asz paėmiau už mierį,

praneszti ką ir kiti laikraszečiai raszo, o mums ir reikia zinoti tai; juk iki sziol mes visai nesirupinom patirti ką kiti dirba. Akstinas to viso szaszlavyno yra tas, kad atkartoti kunijų pikti darbai; apie tai geriaus mes patys raszykime ir savo mészlyną kūpkime, idant neraszytu svetimieji apie tokius mūsų vadovų nelemtus pasielgimus. Kodėl mes turime buti užsimerkę ir tylėti kad kunijas piktai daro? Kad apie vieną raszome, tai nekaltiname visų. Kas gerai daro, apie tą ir gerai kalba.

Galan p. L. aizszkina kad asz „Kardą“ laikau didėje garbėje ir rodau lietuviams kaip paaugstą ir didei naudingą, prie kurio p. L. net su plieninėm pirsztinėm bijo prieiti. Perkreipė sakinį visai kitoje mislyje, ir pasakė kad asz paraszęs: „tikėjimas tik dėl tamsūlių“ ir „tikėjimas tamsūlių sulaiko nū paleistuvystės“ vietoje „nū nedorybės“. Pagal p. L. reiktu mislyti, kad tik paleistuvystės butų nedasileidęs, o sziaip gal but girtūklis ir kitoks necnatnikas, tai vis bus dorum žmogum. „Tikėjimas tik dėl tamsūlių“ asz sakiau: „tikėjimas tik tai tamsūlių sulaiko nū nedorybių“. Czia p. L. mą užmeta kad asz apsirikau, visai ne; tamsūlis tik iš baimės grieko susilaukys nū jeib kokio nedoro darbo, — zinoma ne koznas, — o apszviestenis visai grieko nepaisydams to nedarys, jau zinodamas kad tai yra piktas — norėjau sakyti nedorybė — darbas. Asz neteisinu nei mokintų nei nemokintų, piktai gali abudu padaryti. O kaip sulaiko tikėjimas tamsūlių — galvažudį nū nedoro darbo, o tai valgymo pėnyczių mėsos; meldziu turėti kantrybę ir paklausyti: Kolei dar prusai galėjo pirkti iš Lietuvos visokius gyvūlius, du pirkliai nuvažiavę apie Zyplius (Nau-mieszio pav.) gyvūlių jiesz-

kodami pirkti; čia jūs jau gerai pažino kad jie gerokai pinigų atsigabendavo, jūdviem vasitūjant per girią užpūle du galvazudžiai ir jūdu užmusę ir paslėpę laužą; taip apsidirbę jūdu iszkraustė vezimėlį ir rado mėsos, ką buvo tie pirkliai pasiėmę, persizegnoję pradėjo valgyti ir vienas atsiminė kad pėtnyczia ir daugiaus nei vienas nė kėsno neėmė. Mat kaip tikėjimas užlaiko nū sulaužymo pėtnyczios.

Man labai yra malonu iszgirsti skaitytojų balsą ir ką jie mislyja apie tokius rasztus? Prie sziądieninio įvykusio buodo, gana yra pasakyti ant kunigo kada jisai pasigeria, girtūklis, arba apie jo kitą nedorą darbą; tai tas, kurs paraszė, ir tas laikrasztis kurs patalpi no, yra jau bedieviai, paleistuviai ir tikt szaszlavos. Asz ale manau, kad kartą apsiszlūsiu, tai tikiu, kad bus czysta ir galėsiu skaitytojus ateinanciam laike czystesnėmis žinioms pavaisinti. Mes turime kartą į vidų namo įeiti ir paveizėti kas tenai yra gero, o ne vis isz lauko su jūmi gėrėtis, kad gražus ir blizga. 10 N. „Varpo“ ir 17 „Ukinjko“ žinias apie Amerikos kunigus, vėl glėbį szaszlavų skaitytojams drėbs ir asz vėl tapsiu todėli kaltas. Asz visai neiszmanau kas per gadynė virto; kalbėk su kūm nori, ir apie kas zin ką pradėki, o ant kunigų nubaisi. Szaszlavos ir szaszlavos, ir daryk ką darąs, negalima isz jų iszeiti, o szaszlavose budams turi apie jas ir dirbti su jų iszszlavimu laukan.

P. Pelėda.

Perzvalga.

„Varpas“ num. 9 raszo apie maskoliomaniją lietuviszkų inteligentų ir apie paczias. „Varpas“ maskoliomanams ir apsvesti norintiems, szejp sako: „Vyrai, Lietuviai! darykite taip kaip jums jūsų protas parodo. Galite ir vedę

buti puikiais lietuviais — darbinjais, ir nevedę niekam netikusiais sibiritais. Jeigu jūsų medegiszkas padėjimas yra tokis, kad iszmaitinimui szejmynos nereikės iszszadėti darbo dėl idėjos (zinoma jeigu ta idėja jums brangi), jeigu atarasite moterį atsakanczią jūsų pažiūroms, veskite ir bukite laimingi; bet dėlei asabiszkos laimės neuzmirszkite savo doriszky pareigų; atminkite, kad privalumas jūsų buti vadovais lietuvių, kovojanczių prieš tūs, kurie nori laikyti mus pancziūse fiziszko ir moraliszko prislėgimo. Jeigu jau negalima Lietuvoje atrasti sav tinkamos merginos už paczią butų truputį liudna jeigu taip butų, bet kur kas liudnesnis yra szitas faktas, kad isz mus inteligentų paskutineis metais nė vienas neapsigyveno Lietuvoje, o visi mokslus pabaigusieji nubėgo paskui mamoną, (Prie žemstvy už gydintojus į Maskoliją, kur gauna 1000 arba 1500 rublių ir nereikia rankioti po 20–40 skatikų; o Lietuvoj svetimtaucziai gana apszčiai pelno) visi savo doriszkas pareigas, savo pažadėjimus, kuriūs padarė budami studentais, metė į szalį ir nubėgo tarnauti aukso versziui. Jeigu mes norime, kad prakilnesniejie mūsų kaimiečiai dirbtų ir kėstų persekiojimus dėl ateinanczio abelno gero, tai nū inteligentų stacziai turime reikalauti pasiszventimo atsakanczio jų dvasiszkam iszsilavinimui. Jeigu, arcziaus prisiziurėdami mūsų gyvenimui, matome mažai apszvietus kaimiecius, neveizint ant persekiojimų ir medegiszky nūpūlių, drąsiai kovojanczius už idealus, jeigu matome nevieną už tai patekusį kalėjiman, tad su kokiais žodžias paniekinimo turime atsiliepti apie tūs inteligentus, kurie rupinasi vien tikt apie savo fiziszką laimę, kurie įgytą mokslą sunaudoja tikt ant iszmis-

limo visokių sofizmų, idant anais apmalszinti savo sanzinę, idant apdumti kitiems akis ir ramiai sav semti medegiszkus gyvenimo smagurius.

Tokiū budu bėgimas į Maskoliją yra dalykas ne naturaliszkas, bet kadan gi jis yra iszszauktas vienu tikt geismu asabiszkos medegiszkos naudos, parodo doriszką nūpūlimą inteligento, tikt nekiekvieno. Taip negalima sakyti apie tūs, kurių profesija joku budu neleidžia jiems Lietuvoje pasilikti. Prie tokių priguli filioliogai, matematikai ir kiti, kurie tikt nū vyriausybės gali gauti vietą; nors ir czion geri norai daug gali pagelbėti. Peiktini už bėgimą yra tikt tie, kurie užsiima laisvomis profesijomis, nepriklausanziomis nū vyriausybės, kaip sztai: gydytojai, juristai, aptiekoriai ir kiti. Szitie kiekviename laike gali rasti sav vietą Lietuvoje, ir tikt ypacziai nelaimingos sanlygos gali priversti jūs bėgti į Maskoliją. Bet ir tos paczios „nelaimingos sanlygos“ ne kiekvienam lygiai nelaimingomis gali iszveizėti, czion daug priguli nū asabiszkų pažiūrų ir gero noro. Taipsztai p. Sk-rai rinkimas pinigų nū ligonių po 20–40 skatikų iszrodo „moraliszku diegliu“, kuris draugia su apkalbėjimais bajorų ir blogų atsiliepių klebono apie skaitymą lietuviszką laikraszczių yra priezasczia bėgimo į Maskoliją, kada tūm tarpu kiti lietuviai gydytojai, jau czia save moraliszškai visiszškai gerai, neveizint, kad taip pat renka po 20–40 skatikų, kad lenkomanai apkalba, o klebonai dantimis griežia ant jų. Szitie nebėga į Maskoliją, nės mato, kad jų įtekmė Lietuvoje reikalinga.

„Varpas“ „Tėvynės varpūse“ raszo kad lietuviai Vilniuje turi mirti be spaviednės, nės kunigai lietuviszkai nemoka, ale ir sveiki lietuviai negal

spaviedotis, jei nemoka svietimos (zinoma lenkiszškai o gal ir maskoliszškai, nės kunigai maskoliszškai greicziau kalba negu lietuviszkai) kalbos. O Vilniuje lietuvių yra labai daug. Nė nesmagu jau žmogui pripazintam per bedievį, kalbėti apie iszganymą duszios; bet ką gi bedarysi, jeigu nesirupina apie tai specijalistai — iszganytojai. Kam tas reikalas prigulėjo pataisyti arba atlikti? Rodos juk tai kunigų darbas. O tai tikt ne. Tai emė rupintis apie iszganymą duszios bedieviai; parengė praszymą, apstatė ji reikalingais liudijimais ir nukeliavo pas administratorių dijecezijos, poną kun. Zdanaviczų, maldaudami, idant jis paskirtu lietuviams vieną bažnyczią, kur butų kunigai mokantieji lietuviszkai. Bet kur tav! Dijecezijos czinovnjukas Zdanaviczius, priėmė praszymaszurkszczią ir stacziai atrėmė, kad kol jis busęs Vilniuje, ne dūs įsivykdinti lietuvių svajonėms. O tūm tarpu svietiszka valdžia pasirodė prielanki tam užmanymui. „Tėvynės Sargas“ rodos turėtu turėti ypatiszką atydą ant tokių darbų.

„Ukinjkas“ num. 14 raszo apie „naują geradarystę“ kokią iszsiprasze valsezionys, Karklinių valseziaus, Vilka-viszkio pavieto, Suvalkų gubern. Karklinių valsezionys ant susirinkimo nutarė, kad valseziaus mokykloje tikėjimo dalykus iszguldinėtu lietuviszkai kunigas, ir isz lietuviszkų knygų spaudintų lotyniszkomis litaromis. Tokis nutarimo protokolas nuėjo iki pavieczio virszinjko, ir virszinjkas perkeitė protokolą ant spaudintų lotyniszkomis arba rusiszkomis literomis ir nusiuntė gubernatoriui o szis į Varszavą Apuchtinui; Apuchtinas pripazinęs Karklinieczyų reikalavimą teisingu, paliepė per gubernatorių mokinti mokykloje isz antru kart atspaus-

tų gudiszkomis raidėmis, szių knygų:

1) Katechizis dlia uczenikov katolikov.

2) Kratkij molitvenik.

3) Russkaja gramota dlia litovcev.

4) Litovskaja grammatika, kurs mladszaho vozrasta, i

5) Litovskaja grammatika, kurs starszaho vozrasta, a takze Sviaszczennaja Istorija Vetchaho i Novaho Zavieta, i Stari Aukso Altorius 5000 egz. taps atspausta Varszavos mokslo apyrbės spaustuvėje, už pinigus pavestus dėl išleidimo knygų dėl pradinių mokyklų, ir taps pardavinėtos lietuviszkiems gyventojams. Geros dovanos.

Rygoje lietuviai vis reikalauja lietuviszkų pamokslų ir giesmių bažnyčioja, ant lygių su lenkais; ir negali iszkariauti, nės kunigai iszgamei – lietuviai to nenori. Prie mūsų kalbos naikintojų dabar sie dirba: gudai, lenkai, vokiečiai ir iszgamei + kunigai.

Naumiestyje, Suvalkų gub. iszkratė parubežinis apicieras su žemskių virsziniku Dr. Bagdanaviczijų, rado „Varpą“ 1891 1892, 1893 ir 1894 metų. „Auszrą“ visų metų. „Budą senovės lietuvių“, „Finai ir jų gyvenimas“ ir dar keles nekalto italpos liet. knigeles. Po kelių dienų atvažiavo žandarų virszinukas su prakuratorium ir norėjo areštavoti. D rą Bagdanaviczius turėjo pasiraszyti, kad niekur neiszvažiūs isz Naumieszio iki pasibaigs tas dalykas.

Griszkabudžio parapijoje Ūrvinių kaime taip gi kratė žemskiai su szaltysziu ukiniką Jankaucką, pas kurį rado „Ukiniką“ 1895 ir Kalendorių szių metų. Sako, kad kaimynas apskundęs Jankaucką. Laikas, jau laikas pradėti bausti tūs skundikus – judoszius, nės jų yra didelė daugybė, ir jie mums nenustos iszkadas darę kol mes jų laiky-

sime nebaudę.

Liudvinavo valseziaus Kalvarijos pav. Suv. gub. ukinikams ant susirinkimo tapo policijos virsziniko apreiksza, kad gudų valdzia darydama geradarystę lietuviams atspaudė keles knygas maskoliszkoms litaroms ir atsius jas į valsezių. Raszydamas protokolą, įraszė kad valsezionys tais knygas priima ir davė ukinikams pasiraszyti, sie tai patėmiję tū visiems apskelbė ir nieks neėjo pasiraszyti. Galiausiai padarę prieraszą tokį, pasiraszė: „Valsezionys dėkavoja vyriausybei už dovaną, bet žadėtų knygų nepriima, o vietoje jų praszo daleisti spaudinti lietuviszkas knygas lotyniszkoms litaroms.

„Tėvynės Sargas“ num. 2 straipsnyje pirmame raszo: „Keli žodžiai broliams lietuviams“. — Tas sakinyš turi būti *kunigams* o ne lietuviams — kur iszparodo lietuviszės kilimą ir pripažinstą tą darbą inteligentams — jaunimui, kuris užia ir juda, ir kurių yra nemažas skaitlius jau ir kas diena vis daugiuas. „Tai gi, taip visai Lietuvai sukrutus, reikia ir visai dvasiszkijai nėsnausti, — susiprato, — reikia veizėti ir daboti, kad tasai sujudimas neatnesztu nieko blogo Lietuvai nei tikėjimui. Tą sujudimą daro jauni lietuviai, kurie mokinasi gimnazijose ir universitetuose. O kokios dabar visur mokslinyczios? Netikystei ir paleistuvystei įvisus mokslinycziose nėra dyvo, jog isz ten nemažas skaitlius ir lietuvių iszeina mažatikiais ir pasileiduseis, kaip ubago botagas. Toki tai jauni lietuviai ir daro tą sujudimą“. Kaip czia iszma-nyti tą? Turbut kunigai jau isz patyrimo patys ant savęs, taip sako ir ant inteligentų; juk dar nebuvo girdėti ant svieta kad gimnazijose ir universitetuose mokintu paleistuvystės; arba rasi jie ir yra bu-

vę tokioje gimnazijoje, kurioje yra kursai paleistuvystės. Girdi, lietuviszės sujudimas yra kiles isz paleistuvystės, „vadovai to naujo lietuviszko sujudimo yra bedieviai ir paleistuviai, — juk yra bedievis ale ne paleistuvis, ir antraip, paleistuvis o ne bedievis, kaip tai kun. Maszotas ir kiti, — szaukia visais balsais: „mokykitės lietuviszškai, meskite szalin lenkiszką kalbą!“ — norėdami isz lietuviszkos kalbos nusikalti sav ginklą, su kuriūmi stacziai ar nūsaliai galėtu pamaželi atstumti kunigams nū žmonių, paskui gi daryti su lietuviams, ką užsigeis“. Juk, rodos dėl nustumimo knygų nėra verta mokintis lietuviszškai, ir tai vadovų lietuviszės mieris butų persiauras. „Intelligentai mokinasi lietuviszškai dėl tuszczios garbės, arba dėlto, jog dabar tokia mada virto, — o virszui sakė, kad nustumimui knygų nū žmonių — o kunigai lietuviszškai mokinasi dėl meilės Dievo ir artymo“. Mat pas kunigus, — anot „Varpo“ — ar jie mokinasi mylėti artymą, arba su jų peszasi, „kubilaitis Dievo loskos“ anot Virbalio prabaszcziaus, niekad neiszsenka.

Toliaus „T. S.“ keta tėvynė, jeigu butu reikalas, paaukauti dėl gero katalikystės; nės sako: „niekados neaukukime katalikystės dėl gero tėvynės“. Tad nėra jis sargu tėvynės o tikt katalikystės. Juk katalikystė neturi tėvynės, ji yra kaip keliaunykė, ir czia ji apsistoja kur ją priima ant laiko. Dabar einant deriboims su popieziūm apie suvienyjimą bažnyčių rytinės ir vakarinės, gali taip tiktis kaip gudai nori, jie pripažins popiezių už vyriausią virsziniką tikėjimo bet jis turi daleisti gudijoje visiems svetimtaucziams jų katalikiszkose bažnycziose pamokslus ir giedojimus gudiszkai ir jeigu taip toli pareitu tai mūsų kunigė-

lei, o ir visi, lietuviszėi užgiedotu „amžiną atsilsį“ ir visi kunigai su katalikyste eitu į gudų prieglobstį.

Ką gerą gali padaryti valseziaus sudas. Czia yra kalbama apie isztvirkusią jaunūmenę, ir kad gali tiktai valseziaus sudas baudomis ją pataisyti. Jaunūmenė yra didei įjunkusi į rukymą tabako ir girtūklystę; bet ją nenujaukinti su bauda. Reikia pirma isztirti priežastį dėl kurios tas visas piktas atsirado. Kas sziądien neruko? Iszėmus mažą skaitlių, visi. Ruko ponai, kunigai, tėvai ir į jų prisiveizėję vaikai. Uzbėgti rukymui gali tiktai apsiszvietimas ir paveikslai, o ne valseziaus baudos. Jeigu kitam rodyji kokį daigtą, tai pats pirma turi aną turėti ir pagal tai elgtis, o tai anas įtikės ir paseks, bet jei rodysime artymui taip ir taip nedaryti, o patys tai darysim, tai artymas mums netikės ir pasakys kodėl pats taip nedarai kaip mą rodyji. Apie kenkimą sveikatai nū rukymo turi būti aiszkiai iszaiszkinta per knygas, kokios yra rukymo pasekmės; kaip sveikatą naikina, kiek gaisrų isz rukymo atsitinka, bei kiek pinigų iszleidžia ant vėjo nuskriaudamas rukintojas savo šeimyną ir savę patį. Rukymui tikt tada bus galas kada žmonės supras jo iszkadingumą, o supras tada, kada bus jam aiszkiai iszguldytos rukymo pasekmės. Czia reikia knygas tam tikras iszleisti, laikrasztį retas kuris skaito, o knygą sziočia ar tokia labiau prasiplatin tarp žmonių.

Toliaus, valseziaus sudas gali apsaugoti jaunūmenę nū girtūklystės, kaip sudas apsaugos jaunūmenę nū to prazutingiausio daigto? Czia vėl reikia aiszkinti ir paveikslų. Pamokslai bažnycziose sako mi neturi nei jokios vertybės stabdymui rukymo ir girtūklystės; jeigu pamokslai turėtu

įtekmę ant klausytojų, tai mes turėtume rojų ant žemės, o sziadien yra viskas atzagarei. Girtūklystėje vien mūsų žmonės mato pasilinksminimą; dėlto, kad geria ponai, kunigai, gaspadoriai ir visi. Tada tikt negers, kaip supras visą pikta paeinantį iš girtybės ir matys paveikslus blaivystės pas vadovus. Kaip sziadien prascziokas įtikės, kad jam pasakysi, degtinė yra baisei piktu daigtu, kada jis laiko ją už geriausią. Čia vėl reikia knygų aiskinanczių girtūklystės pasekmes. Tokios knygos kaip jau buvo iszleistos neturi nei mažiausios įtekmės ant skaitytojų, kur Asmadijuszas su Vaitkuvienė isz vien dirbo; reikia moskliszka ir faktiszka tai apraszyti ir rupintis kad kiekvienūse namūse jos rastusi. Sziadien rukymas ir girtūklystė yra pilname žydėjime. Kareziamos tai musiszkų vienjtelė vieta pasilinksminimo.

„Tėvynės Sargas“ raszo kad p. Szenkė spaudėjas ir prekėjas lietuviszkų knygų Tilžėje iszsisprasžė szviesiausiojo (kiti turbut tamsesni yra) Varnijos vyskupo Endriejaus, idant visas dvasiszkas knygas pas jį spaudinamas perveizetu ir savo paraszu patvirtintu. Ot ir sulaukėmė, ko senei geidavome. Dabar jau nebus abejojimo, jog tose knygose, kuriose bus paraszas szviesiojo Endriejaus, nieko nebus prieszingo katalikiszkam tikėjimui. Szviesaus paraszas (abrobata) tiek turi vertybės kaipo ir „dozvoleno cenzuroju. Vilno. 4 marta 1864 goda. Cenzor Sobakin“. Arba velionio vyskupo M. Valancausko paraszas, kuris ir miręs jau, dar vis lietuviszkas knygas perziurinėja, ir jas spaudinti daleidzia. Szviesusis Endriejus lietuviszkai juk nei zodzio nesupranta, tai ką jis gali zinoti apie italpą mūsų knygų. Pons Szenkė nors tiek moka lietuviszkai

kad atėjusiam knygų pirkti pasako: „asz kataliko, Mauderodė“. Pons Szenkė tūmi tikisi geszeftą pagerinti, bet tame kliutis, kad dvasiszkas knygų gas Szenkė spaudina isz Mauderodiszkių o Mauderodė isz Szenkės vėl, ir tas pats mutinys pas abudu.

Szis tas apie prastų žmonių žaislus. Susipranta sziadien jau kunigai, jogei užgynę szokių sodieczyų jaunūmėnei, negera padarė, nės jaunas, o ir kiekvienas žmogus, negali būti be žaislo, be pasilinksminimo. Užgynė szokių, vakaruszkas, dainavimus ir vietoje jų nieko nedavė; girdi, tokiūse susiejimūse platinosi girtūklystė ir paleistuvystė; bet sziadien susirinkimų jau nėra, negirdėti jau vasaros darboteme lietuviszkų dainų aidų, ar susimazino ant kiek girtūklystė ir paleistuvystė? Anaip tol, pasididino dar, prieto prisidėjo dar kortomis loszimas.

P. Peleda.

Turtas ir laime.

Isz gudiszko.
(Tąsa.)

— Ne sudykite manę taip neteisingai, — atsakė umai Samuelius. — Stokite ant mano vietos: jeigu jūs pamylėtumėt, ar galėtumėt atsisakyt nog to, kas brangiau už visokias žemiszkas gėrybes?

— Ne, — isz tikros szirdies atsakė jauna mergina, mislyje kurios stojosi paveikslas Rudolfo.

— Tai turėkite ant tiek mielaszirdystės kas link mano jausmų. Dabar asz nunesziu grovienę į karietą ir tarnausiu jums iki sodui, grovo de-M...

Eimel!

Ne laukdamas atsakymo, jisai paėmė ant rankų Valeriję, kuri nei kiek nesiprieszino tam, ir greitai nuėjo prie durelių. M-lle Ebersztein sekė paskui jį, kariaudama su yvairiomis mislimis, prieszingomis

viena kitai. Su zingeidumu ir neįtikimai tėmyjo jį kozną judėjimą jaunikaiczio, ir prigimtas jos teisingumas priverstė pripazinti, kad pavirszumu ir apsiėjimu Samuelius Mejeris nekiek nesiskyrė nū jaunūmės, atsilankanczios pas jį. Nesulyginantis prastumas visos jo ypotos neturėjo nieko vienyjenczio su tipais bjaurios neaptaszytos veislės, kokius tankiai matė miesteliūse, prie kurių priėjo jos žemės.

Ant baltos, dailios rankos bankieriaus, aiskiai atsimusios ant jūdo burnuso Valerijos, ne buvo matytis ziedo, o Antuaneta mastė, kad visi pirsztai zydo bus apsunkyti žiedais. „Isz tikro jisai nėra taip bjaurus, kaip asz jį savperstacziau, — mislyjo Antuaneta; — ką gali zinot, gal viskas geriau pasibaigt, ne kaip mes mastome.“ Samuelius susilaukė; jie priėjo prie durių.

— Bukite ant tiek maloni, paliepkite kad vežėjęs užvažiūtu, — pratarė jisai tykei. Po tam isodino Valeriję į vežimą, kuri, akis uždengus, rodėsi nieko ne mato nė ne girdi, paėmė už rankos ir isodino Antuanetą, patsai sėdosi ant pryszakinės sėdynės ir uždarė dureles vežimo.

— Asz turiu padėt jums nuneszti į sodą, jūs be manės, mislyju ne istengsite, — darė jisai, kaip ir teisindamasi.

Už keletos minutų sustojo ties sodu grovo M...; Antuaneta iszlipo pirmutinė, padavė auksinį pinigą vežėjui, atidarė dureles sodo ir apsidairė į vidurį sodo. Viskas tyra ir tyku.

— Eime greicziau, — pratarė pasznabzdomis jį. Samuelius ir vėl paėmė ant rankų savo brangiausią nasztą ir Antuaneta nuvedė jį į tankumyną medelių.

— Acziu Dievui! mes iszgelbėti, — pratarė Antuaneta zegnodamasi — dabar m-r Mejer, meldžiu priimti padėka-

vonę ir eikite greicziau isz sodo.

Atsidusęs isz gilumos ir nežodzio ne prataręs, Samuelius skubei nuėjo prie durelių, bet czionai susilaukė:

— Praszau pasakyt grovienei Valerijai, — pratarė sugrįžęs, — kad asz dūdu jai deszimts dienų laiko, kad pasitaisyt ir priimt paskutinį norą; taip gi pasakykit, kad jį be reikalo, pasidūdama klaidingom nūmonėm, ne vertom vieszėt mūsų amzyje, atstume žmogų, kuris myli ją isz visos szirdies.

III.

Tevas Martynas de Rote.

Kada durelės paskui jį uzsidarė, Samuelius paliko ant gatvės be palto ir skrybėlės; vežėjas nuvažėvo; vienok jis nei kiek nenusiminė. Ne mislydamas visai, kad tokiu savo paveikslu gal pritraukti zingeidingas akis, greitai zingsniavo namon. Ne susipratiimas, bet troszkimas vienbuvystės privertė jį eiti ne didėje gatve, kuri judėjo nū daugelio vaziūtojų ir pėszčių, bet toli aplinkui, kur toje valandoje jokio judėjimo ne buvo. Netoli nū namų nei nepasijuto, kaip pastumė kokį tai žmogų, taip, kad nukrito to net skrybėlė. Dabar tiktai pamatė ką parstumė.

— Persipraszau, tėve, — atsiliepė Samuelius, pakeldamas nū žemės skrybėlę ir padūdamas užpykusiam kunigui.

Ant tų zodzių, kunigas atsikuso ir pazino Samuelių.

(Toliaus bus)

BRAVORAS.

CITY BREWERY CO.,

Kuriamė iszdirba skaniausią, geriausią ir sveikiausią, ALŲ ELIŲ ir PORTERŲ.

Po No 600 iki 612 Pearl str.

ELIZABETH N. J.

PETER BREIDT

Locninikas.

LIETUVOS ISTORIJA

nū seniausiu gadyniu iki Lublino unijai.

**PARASYTA SIMANO DAUKANTO BUVUSIOJO VILNIAUS
UNIVERSITETO PHILOSOPHIJOS MAGISTRO.**

(Tąsa).

Vyresniejie Lietuvos dumas, Vilniaus vyskupas Pratasevycia ir Mikalojus Raudvylius, raszė tame daigte Makarui patrijarkai Maskolių, kursai jūdviem kito nieko neatsakė, kaip tiktai, jog jis sakėsi isz gavęs nū caro su kita kuningiszka didūmėne paszpartą, jei siuntiniai Lietuvos norėtu į Maskvą keliauti sandarauti, bet atsakymas Maskolių bajorų buvo per daug putlus, kuriame skundėsi, jog d. Lietuvos kuningaiktis nū kelių metų jų carui nedūdąs titulo caro, už ką vadina jį atkakliu, ir kaip Krimo Tautoriai pasiundymu Araburdos visą Severiją Maskoliams nuterioją, lygino jį su banyczios vagimi. Bet už vis rugojo, jog jis Padaugavį užėmė tardami, jog Augustas pats iszpažįsta, jog jis nei jokio lycziaus aut to kraszto netur, jau vadindamas jį dovana ciesaoriaus, jau veldėjimu Lietuvos, neprider taip didžiam valdimierui kaip Augustui taip įvairiu liudijimu ramstytis. Jie klausia, ar jis yra kūmet Lietuvos Istoriijoje skaitęs, kurioje butu parasyta, jog Jaugalius arba Vytautas butu Padaugavio krasztą valdė. Taip raszė Maskolių bajorai, bet Padaugavys aiskiai buvo kaip veldėjime Lietuvos taip ir dovana ciesaoriaus: kaipogi iki neatėjus Vokiecziams į Padaugavį Latviai, kurie vieną kalbą ir kiltį turi su Lietuviais, su kuriais isz vieno kaipo su vientaucziais rėdėsi. Paskui daug kartų Lietuvos d. kuningaiktis vokieczius nuveikią tą krasztą valdė. Ciesaorius Karolius V kurio gyventojai Padaugavyje jausdami savo paojumą lugojo pagelbos, bet jis pats budamas įpainiotas į karę ir nestengdamas jų szelpti, aiskiai jūsi Lietuvos d. kuningaiktis globą atidavė. Noris ir to nebutu esą, tai Maskoliai neturi nei truputį tenai žemės kaip tiktai tą ką buvo dabar iszplėszę. Lietuvos d. kuningaiktis nereikalauja nusiteisinimo savęs: kaipogi patys gyventojai savnoriai jam pasidavė.

Ta gromata rodė, jog Maskoliai mažai terupinosi pakajum, noris taip daug apie jį bylojo, nū ko galėjei prajausti didei sunkius vargus Padaugaviui ir visai Lietuvai: kaipogi Ivanas netik ilgai neisztvėrė pakajui, lyg siuntiniam Lietuvos į Maskvą atkelianjant nės pūlė ne į Padaugavį kame zinnojo stiprią kariauną Lietuvių stovint, bet statei į Baltūsiaus Gudus, kurių srytis Vitesbės, Orszos, Dubravnos, Kopes ir Szklavą baisiai baisesniai nuteriojo. Jutęs tą Augustas perskiedė į dvi dalis Lietuvos kariauną. Su viena dale karvedis Zabrzidovskis Palateskėn, o su antra Mikalojus Raudvylius Smolenskan traukė.

Raudvylius atskubėjo pas Orszą, bet tenai jau neprieteliaus nerado; todrin apsikapėjęs tenai ant skardzių Niperio iszsiuntė savo lengvają joti dalykų Maskolių teriofi. Visu pirmu placziai platesniai apygardas Smolensko nudergęs, sukosi Vitesbėn ir tenai apygardas Vieliziaus ir ką vien tenai sutiko bei paczia vietovę Vieliziaus sudegino, bet į paczia pilį negalėjo įsilaužti neturėdamas stambiujų puszkų, kurių veikia dupsziodamas negalėjo lygiai cziūžti.

Zabrzidovskis su antra dalia palikęs Palateskę, visu pir-

mu į Ezeviszkės paskui į Naulių pilį nutraukė, bet czia staiga jis apsirgęs vyresnybę perleido Lesnievolskiui, kuriam jis tūjaus liepė vyti neprietelių nū visų pusių. Tas paėmęs 1000 Lenkų joties, o 200 Lietuvių susinėrė dar su urėdu Palateskės Davainium 300 joties turincziu. Lesnevolskis su ta saujele netoli dar buvo nuėjęs kur ir sutiko 45,000 Maskolių. Lesnevolskis pirma abejojo grumtis ir buvo ketinęs grįžti, bet apsidrasinęs rįzosi musztis, todėjęs apsikapėjo kiek jam laikas ir paojumas leido abaze vermsėse ir puszkomis apsisstatė. Maskoliai užpūlė jį didei narsiai, bet jis atrėmė jūsi kantriai. Ilgą laiką imstėsi pergale varzydamėsi, jau 3000 Maskolių klaksojo karvietėje pakrėstų, Lesnevolskis maž ką savųjų nustojo ir naktis nubaigė muszą. Vienok rytą metą Maskoliai nors didesnę turėdami kariauną nedrįso isz naujo grumtis ir atsitraukė į savo krasztą palikdami karvietę ir pergale Lesnevolskiui, kursai žiemai atėjus, turėjo su kariauna į žiemos gaspadas grįžti.

1563. Varszavoje buvo Lenkų sueimas kuriame Augustas norėjo Padaugavį su Lenkų uke sunerti, kurio siuntiniai buvo tenai nukelevę. Tie iszguldė ukės dumai savo reikalus. Bet Lenkai sakėsi jiems iszszilę tūintimpinėmis karėmis priesz Tautorius, Kryzeivius, Valakus, Maskolius ir Turkus, todrin nevisai tenori naują zygi su lema apsiimti ir su kalavijonimis nertis, tardami, jog su jais susinėrę gaus ant savo kaklo kares Žuvėdų, Maskolių ir Danų, todrin idant neįsipainiotu į tais kares, atsakė siuntiniams kalavijonų nenertis. Ir taip liko visos slogos Padaugavio karės vienai pacziai Lietuvai vilkti.

Ivanas ilsėjo visą tą vasarą, atleido Lietuvos siuntinius su gūda vel, it butu pakajus radesis: kaipogi Ivanas savo gromata viliojo Augustą lugodamas, idant jis savo siuntinius į Maskvą atleistu arba lauktu jo siuntinių į Vilnių atkeliaujanczių. Bet vis tas nieku likosi: kaipogi Ivanas norėdamas tūm tarpu staiga kokį dalyką Lietuvos pagrobti, viliojo kaip sakiau visaip Augustą, kas tūjaus iszsireiszkė. Palubinskis su didesne dalia Lietuvos kariaunos pajurius Krievijos arba Igumijos nū Žuvėdų gyniojo, o antra dalis Lietuvos kariaunos žiemavojo. Tūm tarpu Ivanas per metą tyła sutiekęs pūlė su 200,000 pėscziųjų, 80,000 joties ir 2000 puszkų į Baltūsiaus Gudus ir Grūdžio mėnesio gale Palateskės pilį apgulė. Tą patį metą kuningaiktis Viszniavos garsus karvedis karėse Tautorių ir Turkų dabar buvo pergaletas Valakūse, kame daug buvo nustojęs didūmėnės ir kareivių, kurių Valakai sugavę patį, pakorė į gelezies gembę.

1564. Augustas sueimavojo Vilniuje, kad atėjo zinia, jog Maskoliai Palateskės pilį apgulė. Skubiniai turėjo Raudvylius Lietuvos etmonas samdinius isz žiemos gaspadų traukti, ir zemlionis taip pat kelti ir didūmėnę telkti, bet zemlionių didei mažai tesusirinko: kaipogi vyti zinia buvo netikėtai parneszata, todrin buvo nepasitiekę, žiemos laikas sunkino dar tą zygi didesnei ir reikalavo prisitaisymo; tarp didūmėnės vos vienu du Jurgis su Mikalojum Raudvyliai laiku teatėjo. Ties Minsku sutraukia 2000 Lietuvių ir 1500 Lenkų dar skudri-no. Vienok ir su ta saujele urėdas Trakų Mikalojus Raudvyliusėjo priesz neprietelius, kurio skardmuszose imstydamasis daug svieto iszkirtęs pats apsikapėjo abaze per 8 varsnas nū neprietelių, kūmi ramdė jį nū tolesnių terionių, bet apgul-tiemsiems niekaip paszalpos negalėjo padūti, dar paojesnei buvo su paczia kariauna neprieteliaus grumtis.

Tūm tarpu Maskoliai kūnarsesniai vėtravojo pilį, kru-paudami, idant neateitu didžioji Lietuvos kariauna ant pagel-bos. Noris jos urėdas Davaina didei kantriai gynėsi turėda-mas sav talkėjus Joną Lebę, Jurgį Alubickį ir Petrą Doro-gostaiskį, Eismontą ir Kōrsaką žemlionis savo urėdo. Lenkų vyresniūju buvo Vierzklinskis su savo sandraugais, visi kan-trus ir sumanus vyrai: kaipogi savo drąsybe ir narsybe ne vien neprietelių nū murų atrėmė, bet tankiais savo iszpūliais jūs dirdino, ilgainiu vienok iszguro. Visu dideji jų nelaima buvo, Alubickis pakrito, kurį rastas nudaužė nū puzskos kul-kos paristas. Davaina radosi rupesningu, jog jo kareiviai kas diena mazinosi abejodamas patį miestą beiszginti. Jo baugumas didinosi kas diena. Ant galo liepė visiems ukinin-kams kurie buvo isz apygardų susidanginę laukan eiti, murus ir trobėsius sudeginti ir paczioje pilyje gintis. Ant to nenorėjo niekaip sutarti Lebus ketindamas vienas pats be Davai-nos miestą ginti, kuriame jis vylėsi 20,000 paczių gyventojų miesto rasis ginklą pakeliancezių, kuriūs jis galėjo patelkti dėl neprietelių ramdymo. Vienok Davainos tarimas virszų gavo, bet tūmi ne įgulė bet neprieteliai naudojo: kaipogi kaimynai buvo isz miesto iszvaryti ir miestas sudegintas tūm kartu kad neprieteliai buvo pradėję badauti: kaipogi tūm laiku nieko negavo bedrevėti, bet iszvarytiejie kaimynai jį suszelpė. Miestui iszdegas, neprieteliai galėjo jau į paczią pilį griautis, ir puzskomis didesniai ardyti. Tuli neprieteliai buvo jau be-sigrudą ant volų, tuli norėjo jau pilies koryczias arba boksz-tus uždegti, o kiti muszkietomis ir puzskomis vertė apginėjus žemiūn nū volų. Įgulė pūlė per kits kitą, vieni ugnį gesinti, kiti neprietelių raminti. Kad jau nebuvo nei jokios vilties iszsitūrėti, iszėjo urėdas su arcī-vvskupu isz pilies ir norėjo pasidūti. Tūm tarpu Maskoliai norėjo per atidaras angas įsi-lauzti, bet Vierzklinskis su savaisiais ir žemlionimis Palates-kės jūs dar atrėmė. Pradėjo kaulytis apie pasidavimą, 15 dienoje Sausio mėnesio 1563 m. suderėjo įgulė Lietuvių ant gėdingų sanlygų, kurių vienok Ivanas nepildė. Priesz savo zodį visus žemlionis, patį Davainių, jų žmonas ir kudikius apkalė ir nei vieno nepaleido į Lietuvą. Pilionys nustojo viso savo pelno, o bažnyczios savo indų. Keturis tiktai Len-kų pulkorius tegūdojo, kuriūs kobotais Persų ir blomomis sabalų apdovanojęs paleido namon, o į pilį įdėjęs stiprią įgu-lę, Szuiszkį perdėjo jos urėdū ir viso apskriczio.

Dabar Raudvylius į papilį atėjo ir padauginęs pakelėje savo kariauną sustojo į abazą į tą paczią vietą kurioje Masko-liai stovėjo. Jis ilgą laiką veltu spaudė įgulę, bet neprie-telius turėjo gausei peno ir karės medegos, todrin Raudvylius stipresnei įgulės suspausti negalėjo neturėdamas stambiujų puzskų kurių jis negalėjo prigauti isz Vilniaus ir artymųjų pilių todėl, jog tenai didi marai buvo.

Augustas palikęs Raudvyliui Lietuvos etmonui rupintis uke ir kare, pats iszkeliavo į sueimą į Varszavą. Czia norė-damas Lenkams pasigerinti iszszadėjo veldėjimo Lietuvos ir Gudų bei ketvirtąją dalį savo donių isz valsezių dėl nusamy-mo karėjų priesz Tautorius dovanojo, ir ta tai yra pradžia ketvirtainių karėjų Lenkūse, kurie jau pirmiaus, kaip virszui minavojau buvo įtiekti.

Kad Varszavoje iszgirdo jis Polateskę tekus Maskoliams, ir kad jos ne viltingas ir vėlybas atgavimas rodėsi, Augustas iszsiuntė Jurgį Bykavskį, o paskui Bazilių Mockų į Maskvą

karę paliauboms baigti. Su didžiu vargu vos sutarė Ivanas ant jų, ir taip su tokioms saulygoms, jog didiejie siuntiniai turi į Maskvą ateiti, bet lyg neatėjus dar siuntiniams vėl susi-muszė: kaipogi kuningaiksztis Viszuiavos įpūlęs į Severiją nuteriojo apygardas Naugardos, o Saburov Maskolių karvedis sudegino Lietuvoje Lukomlių. Nės jog tą tarė nutikus pirm paliaubų, dėlto ketindami isztardinti tą notį, laukė nuleidę ginklą ateinant didžiųjų siuntinių.

Tais didžiausiais siuntiniais buvo Jurgis Boreikis, Jurgis Valavyczia ir Mykolas Araburda. Vaidindamėsi bajorams ir sveikindamėsi vadino Ivaną sena daba d. Maskolių kunin-gaikszeziu neminėdami titulo caro. Paskui apsireiszkė turį visą galę apie pakajų sandarauti ir jį nori pigiai įgyti. Visu pir-mu lugojo, idant vardu savo d. kuningaikszezio pasakytu ly-czių tos kruvinos ir ilgos karės tarp Maskolių ir Lietuvių. Kaipogi lyg neiszsijautojus lycziaus, visi kaulyjimaisi paka-jaus bus veltu, ką jau tiek kartų prityrė. Tas Maskoliams per daug patiko ant ko tūjaus ir atsakė: Augustas lyg szio-lei dėl taip didžiū reikalų ukės visados leido siuntinius vyrus nesumitusius ir nekilingus, todėl carui nederėjo tokiems žmo-nėms savo slaptis iszreikszi ir inną lyczių karės pasakytį, ku-rį jis dabar per savo bajorus iszreiskia.

Rupindamėsi visu tūmi reikalu bajorai taip kalbėjo: „Pirm 16 metų kad Lietuvos siuntiniai Kiszka, Komajevskis ir Eismontas penkeriose paliaubose užsitempė titulą caro mu-sų d. kuning. nedūti, kurio jam paskui nei Lietuvos d. kunin-gaiksztis, nei siuntiniai nepripažino. Jog tas iki sziolei ne-įvyko, yra dabar innu ir tikru lyczium karės. Ilgą laiką, sa-kė toliaus, Lenkų kuningaikszeziai neturėjo titulo rikio arba karaliaus; Augustas pats vieną savo praėjuną teturėjo Min-tautą pirm Jaugaliaus, kursai rikiu Lietuvos vadinosi, vienok jį vadina rikiu visos tautos. Ivanas pats to jam niekados neskaugėjo. Lygia dalia d. kuningaikszeziai Maskolių karu-navodamėsi titulą caro įgavo. Ciesoriai rytų ir Tautonų bei Anglų rikis tos godos jam negyniojo. Dėlkogi Augustas ir jo siuntiniai to titulo jam skaugi. Dėlko dabar siuntiniai akivaizdoje to titulo jam nedavė? Juk zinot patys, jog tiek kartų caras ant lugojimo tiktai savo bajorų teiszklause siun-tinių Lietuvos d. kuningaikszezio, kuriems kas kartas buvo sakoma, jog jie neregės veido jo, jei nevadins jo caru. To-liaus prie kiekvienų paliaubų buvo visados sutarta jog spruk-lius viena szalis kitai iszdūs; bet to Lietuviai niekados neati-teisė. Ant galo Lietuvos d. kuningaiksztis pats ir jo siunti-niai iki sziolei ne vien ant to nesutiko, ko caras dėl pakajaus reikalavo, bet naujomis užgaulėmis priezasczia ant priezasties karę didina: kaipogi Padaugavį neteisingai užėmė, Krimo Tautorius ant Maskolių sukėlė, pasigentinimą su d. kunin-gaikszeziu paniekino, Taurapilį Padaugavyje užėmė ir tenai sugautus Maskolius įtrakusiems vokiecziams iszdavė. Ant ga-lo Jurgis Boreikis savo gromatoje vardą jų d. kuningaikszezio negūdojęs. Noris Lietuvos duma rodėsi pakajaus geidzianti, vienok didesniai jį dar pasunkino nekaip palegvino: kaipogi jie priesz seną dabą, raszė, pas patrijarką, vyrą rupinantėsi szventais darbais, norėdami jį į szvietiszkus įpainioti. Ant galo tūmi baigė sakydami: kito jums nėra kelio butinam pakajui, kaip tiktai tas, jog Lietuvos d. kuningaiksztis, jo siuntiniai ir visi ukininkai tur vadinti apsikarunavojusį Mas-kolių d. kuningaiksztį caru. Taippat Rezicą, Szklavą, Mai-

lavą, Roaczęvą, Kijavą ir visas pilis ir kraštus pa-Niperiye, Volinijo ir Padalijo, viską kas tarp Berezinos, Smolensko ir Mazujų Lenkų yra, ir viską ką buvo kersztaujant Gudų kuningaikszcziams Lietuviai užėmę, tą viską tur vel Maskoliams gražinti”.

Boreikis drąsiai ant to vardu savo sądraugų atsakė: „Augustas skirdamas savo siuntinius veizėdavo į protą ne į metus, žili plaukai nevisados nūmonę rodo, vienok jis visados skyrė į tūs žygius kilties vyrus, noris ir žemlionys yra lygioje gūdoje su didūmėnė; kaipogi turtai ir szarzos jos nepadidina; bet Ivanas Augusto siuntinius apjūkė, negūdodamas jų pagal dabos ir įtarliodamas jų jaunus esant. Apie pakajų jis pats pasala sandaravo, jog jis per tiek metų neapreiszkė siuntiniams inno lycziaus karės. Todrin jis ir jo rėdytojai yra kaltinami, jog nei jokio pakajaus nenorėjo daryti, nemindami tiek kelionių ir tiek vargų dėl krikszcziybės veltu pakeltų”. Taip jam bekalbant atsiliepė Maskolių bajorai tais žodžiais: „Jei caras su ne kilties vyrais kurie Lietuvoje nieko nevalija nenor apie taip didžius ukės reikalus sandarauti, negal ant to rugoti. Tu pats Boreiki esi placzios giminės kaip asz žinau, vienok ne tėvunas”. Boreikis prasijūkė atsakė plonprotį niekindamas: „Asz esu viens isz tų, kurie dides ukės szarzas tur, ir jog asz pagal mano urondą turiu visados pas mano vieszpatį buti, todrin nereikalauju tėvunystės godos”. Paskui atsakė jis ant to kas buvo virszaus nū Maskolių užmėtinejama: „Augusto praėjunai kuningaikszcziiai ir rikiai, ne patys pasavino titulą, bet nū visos tautos jį gavo, kurį paskui svetimi rikiai pripažino, aiszkiai žinodami kokiu pragumu jis jį igijo. Bet Ivanui Augustas teisingai titulo caro nedūda, dėlto, jog jis pats savina, ko nei viens vieszpatas negal daryti be žinios kitų valdonų. Augustas visaip rupinasi pakajų užlaikyti; priesz paliaubas jis nieko nedarė: reikalaujant Ivanui jis visados užganavo, jei tokia jo pataika visados butu leliojama buvusi. Padaugavjėne Augustas privylė, bet patys jo gyventojai spaudžiami nū Maskolių, linkėjo nū Lietuvos lūmų ir jos d. kuningaikszcziio pagalbos ir glamzos. Ivanas neapsipacziavo su Augusto seseria, ne dėl jo paniekinimo, bet dėl jo paties kaltybės tas neįvyko, jog tame daigte Szimkų Lietuvos marczelgą iszsiustą nepripažino už siuntinį. Taurepilį Augustas užėmė taip kaip jau pirma Ivanas Piliendę (Felin) buvo užėmęs. Jurgis Boreikis kaip etmonas giezdavo apmaudą kardū ne plunksna, vienok nieko nepadarius d. Maskolių kuningaikszcziui neraszė. Araburda įsakymu Augusto Tautorių sukeliavo, ne siundyti jais Maskolius, bet algą jiems pagal sandarų senū įpratimu užmokėti. Ant galo Lietuvos tėvunai dėl to vien raszė patrijarkai Maskolių, jog vylėsi daug galėsenti jį pas savo valdimierą. Kaip didei iki sziol Maskoliai ir jų valdonai pakajaus sav linkėjo, tą iszreiszkia jų reikalavimai, kurie paczioje pradzioje sandaras gaiszina, o netvirtina: kaipogi jie reikalauja tokių daigtų, kurių, žino jau pirma jog niekaip negaus ir taip reikalauja visos Gudijos nū Lietuvių, kurios jau didesnė dalis Lenkų valdžioje yra. Tų vingių jums nereik daryti, jei norite pakajaus, neturite tokių daigtų reikalauti kurie nei kokio paviedumo neturi neigi gali buti atiteisemi. Tacziaus jie turi gražinti vel Smolenską ir Palateskę, abi tiedvi vietoves kurias jau pasala, jau varų neteisingai užėmė”. Apie kitas pilis, kurias jau pirmiaus Lietuviams buvo atėmę paskui ketino kalbėti.

Paskui Maskoliai klausė, ar tur jis plenipotenciją nū savo valdono apie caro titulą ir Padaugavj sandarauti? Szis atsakė: jo vieszpatas mylīs pakajų ir nerugosēs nors Maskolių d. kuningaiksztis dar ilgesnį sav titulą pasisavintu. Reikalai Padaugavio nėra taip sunkus dėl susitaikinimo jei tiktai valdonys pasipigins sandaraudami. Ant galo ant to atėjo, jog Maskoliai Padaugavio ir caro titulo norėjo. Lietuvių siuntiniai linkėjo sav paliaubas pailginti, lyg tūm tarpu naujus įsakymus nū savo vieszpaties isz Lietuvos gausė. Lietuviai siulojo Maskoliams paliaubas ant 15 metų arba trumpesniai, jei Maskoliai Palateskę atidātu su visais tais valsecziais, kurie sziapus Daugavos buvo, o Maskoliai antrapus tos upės žemes sav pasilaikytu, titulas vienok to kraszto pas Augustą pasiliktu, lygia dalia Padaugavio krasztas buvo perdalytas. Bet Ivanas kurio kariauna Lietuvos parubežyje žiemavojo, ketindamas su ja etaigu ant Lietuvos pulti, niekaip neleido nei paliaubų pailginti nei nū karės liauti lyg siuntiniai patys neis pas savo vieszpatį arba įsakymą nū jo aift raszto negaus.

Taip Lietuvos siuntiniai grįzo namon be jokios vilties pakajaus, o mažne jų įpėden grudosi Maskoliai į Lietuvą; bet ant laimos Lietuvių Ivanas prityrė tenai nūkritį, kursai jo didybę sutrenkė: kaipogi jo du karvedžiai Srebrny ir Kanas Kazaniaus Tautorių turėjo su 50,000 Maskolių ir Tautorių eiti į pa-Niperį ir viską tenai kardū ir ugnia į peleną versti. O su antra jo kariauna Szuiskis per Daugavą persikėlęs likusius pavietus Vitesbės ir Palateskės turėjo nuterioti, o paskui susinėrę visi trys ties Ivansku Vilniun traukti.

Szuiskis buvo jau teriodamas lyg Czasnikui atėjęs ir į abazą sustojęs Srebrnio laukdamas. Tūm tarpu Raudvylius nujautes dviem žaromis neprietelių Lietuvos rubežių teriojant nenusiminė nei jo smarkybės nei speigūtos žiemos. Įgrobtas praėjusį metą nelaimoms, turėjo astauką laikomą 4000 abaze. Pasiliko pas jį taip pat daugybė didūmėnės, tuli lygiai su jų mi kariavo, kiti jo samdinius rikiavo: beje Jurgis Boreikis, Jurgis Zenavyeczius, Bagdonas, Solomireckis, Sanguszka, Koreckis, Sapija, Volminskis, Tiszkevyczius, Korsakas ir Boka. Tie visi tarė jam į Szuiski kibti, lyg nesusinėrus jam su Srebrniu. Sutarus visi karėjai ir vyresniejie traukė drąsiai priesz neprietelių. Boreikis ketino jį užpulti, o Raudvylius Boreikį szelpti, kur vien reikiant. 23 dienoje Siekio mėnesio saulei leidžiautės pradėjo muszą lygumose Ivansko. Neilgai trukus tukstancziais jau iszkrėstas svietas klaksojo: kaipogi abi szalys norėjo lyg nesutemus pergalę įgyti, bet nesulaukus naktovida 25,000 Maskolių karvietėje pakrėstų gulėjo, tarp kurių ir pats jų etmonas Szuiskis, likusieje paskidę spruko kas kur įmanydamas. Tarp kritusių Maskolių už vis didesnei stebino pergalėtojus savo didumu Bykov, kursai paties augszcziio puspenkto masto turėjo. Paties Szuischio kuną su dide goda į Vilnių nusiuntė ir tenai Gudų bažnyczioje palaidojo. Nedaug besumuko į Palateskę, kiti visi kliuvo į ranką Lietuviams.

Srebrny apie tą nūkritį Maskolių nieko nežinojo, jis pasitiko ties Orsza kurios komendotas Kmita, vyras karėje sumanus, norėjo bandyti, ką veiks Srebrny kad jis pajus nelaimę savo sądraugų; norėdamas pats naudoti jo kareiviams nusigandus abaze.

(Toliau bus).

Vyrai Baliaus!

Draug. Szv. Kazimieno isz Plymouth, Pa. renge puiky baliu ant 31 d. Grudzio, t. y. nauju metu nakti, ant salos People's Theatre. Praside ant 7 ad. vakare ir trauksis ku veliausiai. Vyrai, merginos kai po ir apsideq nepatingekite atsilankyti ant mineto balius. Vietinius ir isz apielinkiniu miesteliu uzpraszome kumeiliausia

Rengdami taip puiky baliu uzkvietome geriausia isz Wilkes-Barre's muzyke, kad norintieji pasiszokti nerugotu ant musu, jog negalima buvo szokti, — prastai grajijo.

Komitetas.

Gromatnyczia.

P. Neslapukui isz Pittston, Pa. Jeigu Tamista zinai kas kaltinjkas ir praszai pagarsiti „Vienybeje“ kada bus prova, idant galetum pristatyti tikrus liudinjkus, tai tas viskas bus iszpildyta. Labai ne gerai, kad iki sziol apie tai utylima, nes delei to tur dabar kesti suvis nekaltos ypatos.

Korespondencija Tamistos liekasi pas mus ir patikus reikalui bus sunaudota.

Pajieszkujimai.

Asz, Simas Bitkauckas pajieszkau savo brolio Vincento Bitkaucko ir szvogerio Juzo Dambraucko. Abudu paeina isz kaimo Gizu—Rudos, Vilkaviszkie pav. Jau kelinta savaiti, kaip guliu ligo butyje Pittsburgh, Pa. Brolis mano 6 metas kaip Amerikoje, o szvogeris 8 metai.

Meldziu atsiszaukti ant szio adreso: Plymouth, Pa. Box 1018.

Uzmokejo uz laikraszi.

“VIENYBE LIETUVNIKU”

- A. Senkus Hope Idaho \$2,00
- P. Antanaitis Union City „2,00
- Chas. Nelson Union City „1,00
- Kun. J. Delinikaitis Freeland „2,00
- A. Stacziokas Waterbury „2,00
- R. Serefin Brook Valley „1,00
- J. Karoblis Brooklyn „2,00
- J. Jasevyczia „ „ „1,00

- Makucevyczia „ „ „2,00
- K. Martiszunas „ „ „1,00
- J. Kazakevyczia Hazleton „1,00
- J. Zavickas Edwardsville „1,00
- J. Daukszis Wilkes-Barre „1,00
- J. Karalius Baltimore „1,00
- V. Meszkinis Minersville „2,00
- P. Szalaszevyczia „ „ „1,00
- K. Petrusevyczia „ „ „1,00
- S. Aleksa Roseton „1,00
- V. Gidisiunas Pawling „1,00
- J. Noreiko Thomas „1,00
- M. Motiejunas Luzerne „1,00
- V. Javorovski Glauster „1,00
- S. Katilius Sauquoit „1,00
- J. Zaliauskas Waterbury „1,00
- J. Petraitis Wilkes-Barre „1,00
- A. Szimkus Scranton „1,00
- F. Semon Englwood „1,00
- St. George Lithuanian society Union City „1,00
- J. Pruselaitis Union City „2,00
- J. V. Gagznas Hesperia San. „2,00
- M. Lodyga Pittsburgh „2,00
- V. J. Seamon Charleston W. „1,00
- D. Lukszys Albert „1,50
- S. Butkus Philadelphia „1,00
- A. J. Anskaitis „ „ „1,00
- J. Gegeckis „ „ „1,00
- A. Pauza „ „ „1,00
- J. J. isz Lietuvos 10 rub.
- G. Baronas Pittsbugh „1,00

Lenkiszkos knygos

maldu, pargabentos isz uzmaris.

Gaunamos pas Juz. Paukszti.

- Westchalenis duszy pobozej, zbior nabozenstw i piezni z przydanem Drogi krzyzowej, Gorzkiego zali i psalmow \$1,50.
- Zloty Oltarz czyli zbior nabozenstw dla chrzed. clan i katolikow \$1,30.
- Oltarzyk czyli zbior nabozenstwa dla mlodziezy katolickiej 70 c.
- Wyborek nabozenstwa dla mlodziezy katolickiej 50 c.
- Maty zloty oltarzyk dla pobozych dzieci katolickich 45 c.

Knigos

pargabentos isz uzmaris:

Maldu knygos,

- Aukso Altorius. arba Szaltinis dangiszku skarbu 2.00 iki 3.00.
- Garbe Diewuj ant aukestybes „ „ „1,50.
- Balsas Balandetes 1.35c., 1.50c. ir 2.00c.
- Kniga giesniu arba Kanticzkos „ 75c.
- 150 Psalmu Dowido karaliaus ant paveiklo kanticzku 75c.
- Istoriszkos dvasiszkos italpos knygos,**
- Gyvenimas Viespaties Jezaus Kristaus, 75c.
- Istorija seno ir naujo istatymo su abrozeli. 15c.
- Istorija seno istatymo „ „ „25c.
- Gyvenimas Marijos „ „ „20c.
- Menuo zwieczianstos Marijos Panos 30c.
- Sopulej Motyjos Diewo „ „ „20c.
- Evangelijos supulkele apdarais 1.00c.
- Gyvenimaj Szwontuju, ant visu metu koznos dienos, pirma, antra, trecia ketvirta ir penkta daise uz kozna dalj po „ „ „65c.
- Gyvenimas szv. Benedikto Labro „ „ „10c.
- Stebuktai Diewo Szvencz. Sakramento 40c.
- Istoriszkos knygos svietiszkos italpos.**
- Istorija Lietuvos „ „ „30c.
- Trumpa senoves Lietuvos Istorija 10c.
- Aplinkraszcie kun. Petravycziaus i Vilniaus

- difakonytes kuningus 1870 m. „ 5c.
- Us ka mes lenkams turime buti dekinci arba nedekinci, grafi knigute kurioje apraszta visi musu prietikiiai su lenkais na pat krikzsto Lietuvos 5c.
- Ziponas bei zipone „ „ 40c
- Zirgas ir vaikas „ „ 20c
- Vytautas didis Lietuvos kunigaitentis 30c
- Aple senoves Lietuvos pilsa „ 10c
- Kankles lietuvieskos dainos keturioms balsams (su natomis) 20c
- Amerika pirtyja (komedija) „ 10c
- Aple kalbu pradzia „ „ 5c.
- Budai gydymo neturiu ligu „ 25c
- ka daryti, kad sveiki butume ir ilgal gyventume 5c.
- kas yra, o kas bus! svilgis ant sziu dienu ir i ateiti 5c.
- krampiliu Jonas, apysakete „ 5c.
- keletas sodiu aple nezmoneskus maskoliu darbus kraziase ir aple sudyjima krazieziu Vilniuje 5c
- keletas raszu aple kraziu atsitikima 10c
- Tamoszius besotis apysaka 5c.
- kalba dviejy zmoniu kazimiero ir Antano aple kataliku baiznycios pamata 5c.
- Lietuvos kankles (eilomis rasz.) 10c.
- Pamokslai aple suda Diewo, pakuta, dangy ir nekaltu prasidėjima Szv. Panos Marijos 10c.
- Pamokslai ir Ganytojaus kalbos sodieciaime, kniga pirmoji, apima laiką na pirmos nedellos Adventu iki pelentu diena! (pamokslai koznam nedeldieniu) \$1,25c.
- Trumpi pamokslimai ir rodos, pagal kurias turi eigtis kiekvienas zmogus 10c.
- Lietuvos gospadinė arba pamokinitmas kaip suvartoti Diewo dovanas, paraszė zmona. Antras izledidimas pagerintas 15c.
- Final ir ju gyvenima, vienedis ir pirmutine szalna 10c.
- Pavargde ir kaip gyvena kynai, apysakos 10c.
- Andersono pasakos (su abroz) 15c
- Gydyklos na baimes myrio „ „ 20c.
- Misija ir ziedas „ „ 25c.
- Naujansta sapnu knigete „ „ 50c.
- Zenybos paikiu Miko „ „ 5c.

Knigos poetiszkos.

- Senkaus Jurgis „ „ 15c.
- Vitoliorauda, puikus poematas isz senoves lietuviu gyvenimo, 3 knigos 1.25c
- Danelalcio pavasario linkemybes 10c.
- Konradas Valerodas „ „ 10c.
- Tevyniszkos giesmes „ „ 5c.
- Jakaunos dainos „ „ 5c.
- Naujos dainos „ „ 10c.
- Birutės dainos „ „ 10c.
- Tevynainiu giesmes „ „ 40c.
- Petro Armino raszai — eiles 10c.
- Pagrėnu gobtuvės — teatraliszka 10c.
- Ponas ir Muzikai, Drama penkiose permainose, paraszta Aleksandro Guzuczio, 15c.

Apysakos.

- Palangos Juze, linksmi skaitymai „ 20c.
- Kas teisybe tai nemelas puikios apysaketes isz lietuviu gyvenimo 15c.
- Historije aple graze Magelona, dukterj karaliaus isz Neapolio ir aple Petra karaliu 20c.
- Pajudikime vyrai zema, puiki apysaka paraszta patrijotiszkoje dvasėje pagal vengriska pono A. isz B. autoriaus knigute „Kas teisybe tai ne melas 15c.
- Pasaka apė Szaltabuzius (jaringa) 5.
- Ziemovakaro adyneli, vokiszkom raidem 20c.
- Muzikelis „ „ 15c.
- Valku knigete „ „ 15c.
- Ant Nakvynes 5c.
- Kaimynu pasaka 5c.
- Kaukazo belaisvis 5c.
- Kur melis, ten ir Dievas 5c.
- Kas kaltas 5c.
- Negirdetas daigtas 5c.
- Pasakojimas aple valta ir jo rasztinija 5c.
- Senis Makrickas 5c.
- Vakarais Tiviko pirkteli 5c.
- Gyvenimas Stepo Raudnosio ir kiti naudingi skaitymai. [ketvirta dalis „Szialenieszkie Senelio“] 15c.

Moksliszki rankvedziai ir kitokios knygos

- Kniga del izsaimokinitimo visasvietines kalbos 15
- Aple buwima Diewo „ „ 5c.
- Griozninkas priverstas metavotis „ „ 15c.
- Pamokslai aple trusa „ „ 5c.
- Talmudaisr musu sydal „ „ 10c.
- Szkala su kalba „ „ 20c
- Priesausris „ „ 20c.
- Kaip igyti pinigus ir turta „ „ 20c.
- Gitrybe 5c. ir 10c.
- Geniu dede, grafi pasakute kur iszrodyta,

- kaip labai svietu slogina maskoliu valdzia 5c.
- Aple Dangu 5c.
- Final ir ju gyvenimas, ir pirmutine szalna 10c.
- Lietuvos gospadinė 10c.
- Zodynas kun. M. Mieziño \$200.
- Naujas elementorius (1895 m.) apdarytas su puiktais paveiklais 15c.
- Trumpa perzvalga lietuvystės darbu, Amerikoje 20c., del perkupczy po 10c.
- Kalendariai ant 1889, 1890 ir ant 1894 m. po 10c.

Ivairios dvasiszkos knygos,

- Pamokslai ant didziuju motiniu szvenciu ir di izlosios nedellos, 50c.
- Plesos Zodzel, 35c.
- Millotea arba kelias i maldinga gyvenima 50c.
- Pokilis Szventuju „ „ 15c.
- Izsguldimas metiniu szvenczu labai naudinga knigete 10c.
- Mokslas Rymo kataliku „ „ 40c.
- Kas yra griekas? „ „ 15c.
- Nekaltybe „ „ 20c.
- Vartai dangaus „ „ 15c.
- Pekla, arba amzinas pragaras 75c.
- Artelka yra nūdai; su ilustracijomis 30c.
- Garsas aple bajybes Diewo suda 35c.
- Raktas i dangy „ „ 15c.
- Didzioji nedella „ „ 5c.
- Kaip Sumenija nuspakajiti „ „ 15c.
- Vadovas i dangy „ „ 40c.
- Prisigatavojimas ant smerczio „ „ 40c.
- Orangija del dusziy „ „ 5c.
- Lietuviszkos miszios „ „ 10c.
- Kasdienines Maldos 5c.

Notos del partapijono.

- Varpelis [valcas] 30c. Dėdienė [polka] 30c
- Sudiev [mazurka] 40c.

Paveikslai [ubroza].

- Kraziu skerdynė 50c. Paveikslas Gedimino 30c.
- Paveikslas Vytauto 25c. Paveikslas Litānijos 25c.
- Visoki Abrozėliai su maldėmis po 5centus.

KNINGOS

EOCNOS SPAUSTUVES.

- Lietuvos Istorija, na seniausių gadyniu iki Gedimino D. L. K., paraszta 1850 m. Simano Daukanto. Kninga pirma, gaunama uz 1,50c.
- Budas Senoves Lietuvos Kalmėnu ir Zemalcziy paraszta Simano Daukantu, gaunamas uz 1,00.
- Istorija Kataliku Baznycios, „ „ 1,00.
- Europos Istorija su ziamlapiais „ „ 50 ct.
- Lietuviszkos DAINOS isz visur surinktos 200c.
- Pasakojimas Antano Tretiniko paraszė vysk. Zemalcziy Motiejus Valancziuskaas, 25 ct.
- Ponas Bartkus, paraszė kun. A. Burba, 20 ct.
- Dievaitis, apysaka szios gadynes 1,00 ct.
- Apleka Diewo „ „ „ „ \$1,00.
- Aukso Verszis, labai puiki drama „ 20 ct.
- Du puikus apraszymaj aple nedorybe zydo ir pikta augynima wajku 1,00.
- Egle, zalcziy karalienė ir izgriovimas Kauno pilles 1362 m., du puikus dramatai paraszti Aleksandro Guzuczio, 25c.
- Gyvenimas Genavaltės. Pamokinitai ir labai sujudinanti apysaka isz senoves laiky 50 ct.
- Historije grazius Katrukos ir jos visoki atsitikimai 10c.
- Historije isz laiko Francuzkos „ „ 10c.
- „ „ vaines Afrikoj' 30c
- Isz po budelio kalavijo ir Kajimas, dvi puikios apysakos, ant lietuviszko perdejo V. Stag. 40c.
- Istorija Saptyniu Mokintuju „ „ 50c.
- „ „ ir Lietuvio Sapnas 50c.
- Jurgis Mitoslavskis „ „ 80c.
- Juozapas Konuszewskis, arba kankinitmas Untjoty po valdzia maskoliaus 50c.
- Kabalas talpinantis savyje visokius uzminimus ir ant ju reikalaujantj atakyma 10c.
- Konstitucija del darbiniku „ 10c.
- Namelis pustelniko „ „ 75c.
- Nedorybes Rymo Ciesoriu, historije isz lajko „ „ ponawojimo Nerono 80 ct.
- Pujkus apraszymaj tikru ateytikimu isz „ „ czesu wajnos 1863 metu 40 ct.
- Prawadnikas angeliskos kalbos neabdar. \$1,00
- „ „ „ „ abdarytas \$1,25.
- Pujkus apraszymas aple Lietuvą „ „ \$1,00.
- Rinalda Rinaldinas „ „ „ \$1,50 ct.
- Senoves apraszymas aple Duktery „ „ Filypo Karejwio 50 ct.
- Sumyszymas arba bajmo tury dydeles akis 15 ct.
- Tykra teybye isz Suwaiku gubernijos 15 ct.
- Szwiesa Diewo „ „ „ 65 ct.
- Tikrus Peru Karalius, „ „ „ 25 ct.
- Ukystanawik ant to geraj „ „ 50 ct.
- Witasir Korynna historije isz lajko persekiojim Baznycios S. per Deoklecijana 95 ct.